

Kwangali: Bible for Marukusa

Formatted for Translators

©2022 Wycliffe Associates

Released under a Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

Bible Text: The English Unlocked Literal Bible (ULB)

©2017 Wycliffe Associates

Available at <https://bibleineverylanguage.org/translations>

The English Unlocked Literal Bible is based on the unfoldingWord® Literal Text, CC BY-SA 4.0. The original work of the unfoldingWord® Literal Text is available at <https://unfoldingword.bible/ult/>.

The ULB is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

Notes: English ULB Translation Notes

©2017 Wycliffe Associates

Available at <https://bibleineverylanguage.org/translations>

The English ULB Translation Notes is based on the unfoldingWord translationNotes, under CC BY-SA 4.0. The original unfoldingWord work is available at <https://unfoldingword.bible/utn>.

The ULB Notes is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

To view a copy of the CC BY-SA 4.0 license visit <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Below is a human-readable summary of (and not a substitute for) the license.

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format. Adapt — remix, transform, and build upon the material for any purpose, even commercially.

The licensor cannot revoke these freedoms as long as you follow the license terms.

Under the following conditions:

Attribution — You must attribute the work as follows: "Original work available at <https://BibleInEveryLanguage.org>."

Attribution statements in derivative works should not in any way suggest that we endorse you or your use of this work.

ShareAlike — If you remix, transform, or build upon the material, you must distribute your contributions under the same license as the original. No additional restrictions — You may not apply legal terms or technological measures that legally restrict others from doing anything the license permits.

Notices:

You do not have to comply with the license for elements of the material in the public domain or where your use is permitted by an applicable exception or limitation.

No warranties are given. The license may not give you all of the permissions necessary for your intended use. For example, other rights such as publicity, privacy, or moral rights may limit how you use the material.

Marukusa

1

¹Heli etameko lyombudi zonewa zokuhamena Yesusi Kristusa, munwaKarunga. ²Moomu ga tjanga muporofete Yesaya asi. "Tara, ame tani tmu ntumi zange komeho zoge, ezi ngazi ka ku wapaikira nzira. ³Ezi lyagumwe lina kuzigira mourundu asi, Wapaikereni Hompa sitaura , muninkereni nonzira dendi di vyuke nga gende mo." ⁴Johanesa mukuhi kwa wizire nomuurundu ta uyungise vantu mbudi zo litezunarunyi va mukuhiwe nonzo deni a di mu dongwenene po Karunga. ⁵Makura vantu womosirongo mudima saYudaya nava va tunga moYorusarema ngava zi kwendi va ka mu purakene. Age makura ta va kuhwire nomukuro gwaYorodana, va ku tongonona nunzo dawo. ⁶Yohanesa nga dware sikoverero sonohuki dongamenu no rongamu mombunda zendi, age nga lya simbonde nousi womowiza. ⁷Age yiyo nga tantere vantu asi, "Ngaku wiza muntu kunyima zange oguga pitange unene munokonda; Ame kapi na wpera kunyungama ni ditire munkaku dendi. ⁸Ame kwa mu kuhwisa tupu kumema, nye age nga ya mu kuhwisa kompepo zokopongoka. ⁹Kapi pwa pitire siruwo makura Yesusi ta tunu moNasareta mosirongo saGalariya Yohanesa makura ta mu kuhwire momukuro gwaYorodana. ¹⁰Ano apa ga zaukire Yesusi momema, naruvali si ta mono eguru tali zeguruka mpepo tazi mu hegumukire ngwendi nkutsi. ¹¹Meguru tamu tundu ezwi lina kutanta asi, "Ove nyove munwange ogu na hara wa za komutjima. ¹²Makura maruvali si mpepo tazi mu twaresa kourudu. ¹³Age kwa ka kere muurundu mazuva nomuronga nne makura Satana ta ka muheteka. Age kwa kere mokatji koyikasama nnye vaegeli tava mu kereke. ¹⁴Eyi va mana kutura Yohanesa modorongo, yiyo ga wizire Yesusi mo Galireya ga ya uyungire mbudi zongwa ezi za tunda kwa Karunga. ¹⁵Pokutanta asi, "Ruveze rwene rwene runa sikire monye, utngi waKarunga una tu hedere perokeni mu pure mbudi zongwa. ¹⁶Makura Yesusi ga za mukukongweda konontere dekurunddiva lya Galireya ta mono vantu namumbendi o Simoni naAndiliyasa awo tava tege ekwe mediva, yeeyi awo kwa kere vakwati wonimfi. ¹⁷Makura Yesusi ta va tantere asi, "Wezeni, tu ya zeni, ni ka mu ninke vakwati wovantu. ¹⁸Naruvali si tava zumbu makwe gawo tava ka va za nendi. ¹⁹Yesusi eyi ga tunda opo kwa zirazire ko tupu kanunu, ta mono vantu namumbyendi oYakopo naYohanesa; vana va sebede awo tava wapaikere makwe gawo mowato. ²⁰Yesusi kwa va mwene tupu ta va zigida makura vena ta va sigi gwiyawo sebedi novantu ava va kutilire moyirugana tav ka za nendi. ²¹Kutunda opo tava zi mositara kaperanaumu makura mesabata eli lya kwene ko, Yesusi yipo ga zire mosinagoge ta tameke kuronga. ²²Vantu ava va mu purakenene kwa tetukile magedisiro gendi, yeeyi age kwa va rongere monokondo dukupita valirongi womatjangwa. ²³Kutunda opo naruvali si tamu wiza mpepo zodona o ku ta zigire asi, ²⁴"ose nuge hena gapi na to ko rugana ove Yesusi muNasareta? Ame na ku diva asi nyone yilye ove o mupongoki gwaKarunga!" Makura Yesusi ta tugumurire mpepo zondona asi, ²⁵"limwinina tunda mo muntu ogo!" ²⁶Makura mpepo zondona tazi mu nyunganga ogo mugara unene oku tazi zigire nezwi ltenene tazi mutundu. ²⁷Navenye kwa va tetwire unene oku tava lipurangere asi, ²⁸"Yikwasinke yeni eyi? Ndongeseso zompe ndi! Muntu ogu kwa kara nonokondo doku pawgera nopempe donodona di mu pure!" ²⁹Kutunda opo mukukumo gokuhamena Yesusi tagu lihanene mwaza nomukunda daGalireya mudima. ³⁰Pokupwaga mosinagoge tava vyukilire membo lya sSimoni naAndiliyasa, oYakopo naYohanesa nendi vazire. ³¹Komeho zaSimoni kwa kere moyikunkira apa ga ka sikire yava mu tantere Yesusi. ³²Makura ta mu zire, ta va mukwata kewoko, upyu makura tau mu sigi, ta katuka ta va pe yo ko lya. ³³Eyi lya gombekere li ka toke ezuva vantu tav retere Yesusi navenye wokovera nav va kere nonompepo donondona. ³⁴Vantu navenye wositata kwa wizire va ya sikame pevero lyonzo. ³⁵Age makura ta verura vaveli wovanzi womauvera gokulisiga siga oku ta pwagesa mo nompepo donondona kapi ga papaare mpepo zo ndona zi uyunge uyise da mu divire. ³⁶Momasasiku gezuva lyokukwana ko, alyo lya hana kusa, Yesusi ta pinduka ta pwaga monzungo a ze kevango lya hana vantu ta ka kanderera. ³⁷Nye Simoni novakwawo tava zi va ka mu papare. ³⁸Apa va ka mu gwene tava mu tantere asi, "Vantu navenye nyove vana kupapara. ³⁹Yesusi ta va limburura asi, "Tokweni tu zeni konomukunda dapeki, ame nyame uyungisa tupu nawo, yeeyi yiyo na wizira. ⁴⁰Makura ta ka uyungisa monosinagago nadinye daGalireya oku ta pwagesa mo nompepo donondona. ⁴¹Tapa wiza muvende kwedi kwa Yesusi. Ta mu tongamene, oku munika asi, "Nkesi to papara, zirisange tupu. ⁴²Makura Yesusi tazi mu gwire nkenda, ta mu gumu, ta mu tantere asi, "Nina yi papara. Veruka. ⁴³Naruvali si yingondwe tayi mu kukumuka, ta veruka. ⁴⁴Kutunda opo Yesusi ta mu garaoere a tunde po usimbu. Ta mu tantere asi, ⁴⁵"Tara no mumwesi o ya tantere muntu nye kasi o dilikidi komupristeli, ntani no ka zamba nzambo azi ga tura po Mosesa, zi ka kere usili wokulikida vantu asi ono veruka. ⁴⁶Nye age kwa zire konze ga hutukire nokouyunga izwe dogoro Yesusi kapi an ku muwakara mo mambo a ko kare ko nze. Makura vantu tava tundu nakunye va wize kwedi.

2

¹Konyima zeyi kapi pwa pitire mazuva Yesusi ta tengwire kokaperenaumi makura vantu tava mu zuvhu asi kweli kembo. ²Vantu wovanzi kwa ya pongere nousikameno si wo wu nepevero si lyozugo paapa Yesusi kwa va uyugisilire nonkwango daKarunga. ³Makura vantu vamwe tava wiza tav mu retere muntu gosirema vane va mu simbire. ⁴Morwambunga kapi va vhure kugwana mpito zokuheda kwa Yesusi yipo nye va tumwenene mbando zonzugo poyiha apa ga kere Yesusi, eyi va mana kuzitomona tava mu hegumuna muntu gosirema age ana rara pouro. ⁵Apa ga mwene Yesusi epuro lyawo ta tantere muntu gosirema asi, ⁶"Munwange nonzo duge vana di kau dongwenene po." Pwa hingilire valirongi vamwe womatjangwa, ava va lipulire monomutjima dawo asi, ⁷"Eyi ana kuuyungira nangunwe si a vhuru kudongonona po nonzo ntudi Karunga googo?" ⁸Naruvali si Yesusi nare ana siki po ta va nongonona as yisinke vana kulipura monomutjima dawo.

Makura ta va pura asi, "Yisinke muna kugazarera yininke yongooro?"⁹Yoyireru po nani yisinke, 'Yoku tantere ugu serema asi nonzo doge vana di ku dongwenene po' ndi yokutanta asi 'Katuka, o damune uro woge, o gende?'¹⁰One mu dive asi nani munwamuntu kwa kara nunonkondo apa pevhu doku dongonona po nonzo," makura ta tantere sirema asi, ¹¹Tani ku tantere asi, katuka, o damune uro woge, o ze kembo." ¹²Naruvai nare ana katuka ta damuna uro wendi ta ka sikkama moyitarameho yanavanye, navenye kwa tetukire unene tava pandura Karunga tava uyunga asi, "Ose nda twa kare kumona sininke sangesi."¹³Makura Yesusi ta tengwire hena konontere dekurudiva IyaGalireya, nye mbunga mudima tazi wiza kwendi, ta ya zi rongo. ¹⁴Kutunda opo ha ko za mokugenda ta mono mufutisi gomutero Revhi makuar Yesusi ta mu tantere asi, Kwama nge." Revhi nare ana katuka ta mu kwama. ¹⁵Konyima zeyi Yesusi yipo ga zire a ka lye membo IyaRevhi gano vafutisi womutero novazoni wovanzi va mu hamenene nye sinzi sawo va mukwamine munyima. ¹⁶Apa va mu mwene Yesusi valirongi womatjangwa wonkwa vaFaliisayi age tali novazoni novafutisi womutero, ta tantere valirongi asi, ""Yinke yo kolya novafutise novazoni?"¹⁷Yesusi apa ga yi zuvhire eyi ta va tantere asi, "Vahetakanyi kapi va hepa ngi; vaveli tani. Ame kapi na wizira vahungami, vananzo na wizira."¹⁸Pwa kere ruveze oru ngava dilire nondya varongwa vaYohanesa mukuhwi novaFalisaya makura vantu tava wiza kwaYesusi tava mu pura asi, "Eyi ava dililire varongwa vaFalisaya nani yinke nye woge va dire kudilira?" ¹⁹Yesusi ta va pura asi, "Nani vagenda wosipito sononkwara kuvhura kudilira age mukwali pweli? Amesini nokuwapa si siruwo esi vana kara nomukwali nokuwapa si kudilira. ²⁰Ngapa wiza siruwo sokuvagusa mukwali, ntani ngava dilira ezuva olya. Nagumwe si a vandekesa sikoverero sokukurupa kosivando sosipe. Nsene a yiirugana tasi zomonona sikoverero sokukurupa si kare nentumo lyenene. ²¹Hena nagumwe si a dwire vhinyu zompe monompunda dokukurupa. Eyi nsene a yi rugana vhinyu tazi taura nompunda makura vhinya nono mpunda tazi zonaukagano. vhinyu zompe kuzidwira monompunda donompe." ²²Ezuva limwe IyeSabata Yesusi kwa gendere zomape gorukokotwa, varongwa vendi hava vana ngilagura nendi tava tezagura nomutwe dorukokotwa. ²³Pokuyimona eyi vafalisayi tava tantere Yesusi asi, "ko tara si, eyi vana kurugana varongwa meSabata kuna kulilimba noveta zetu?"²⁴Makura Yesusi tava limburura asi, "Nani kapi mwa tara eyi ga rugene Ndafita apa za va kwete nzara novantu vendi- ²⁵ga hwilire monzugo zaKarunga a lye mboroto zonzambo zaKarunga. Eyi kwa hurukre mouzuni waAbiyatara mupristeli gonunene, ame asi mokukwama veta zetu vapristeli ava si li zene ezi mboroto nye Ndafita ga zi lire no ko paako vantu vendi?"²⁶Makura Yesusi ta tanta asi Esabata muntu va li rukanena, kapi si muntu yige va rukanena Esabata. ²⁷Yipo nye asi munwamuntu age kupangera neSabata lyeeli."

3

¹Karunga kwa zire nena moSinagoge, o mu mwa kere mugara gokuwoko kokufa. ²Pwa kere wantu vhamwe, avha va nomenene Karunga asi mpamwe na verura muntu o go mo Sabata, vha vhure kumupura po asine. ³Makura age ta tantere muntu ugu nga vha kuwato asi, "Katuka wiza pokatji kombunga." ⁴Karunga ta vha pura asi, Eyi vha gava po yokurugana moSabata, yoyiwa ndi yoyidona, yokupepura muntu ndi yokusiga a lifire?" Nye vena vha teete. ⁵Ta vha tarurura nehandu oku ana guwu pokumona ukukutu wonomutjima dawo, tantera mugara asi, "Gonyonona kewoko Iyo ge, gwina ta ku gonyonona, kewoko kwandje-ndjewa. "Naruvai asi vaFarasayi tava pwaga mo mosinagoge, va ka liyonge nava Herodesa, va ka ture po makumbagereso gokudipagesa Karunga. ⁶Kutuda o po Karunga novarongwa vendi kwa zire kedivha Iya nomoJudiya ⁷nomo Yerusarema nomonomukunda da Idumeya nedi zemesinya mwina Iya Jorodana, nava vha likundamene noyirongo ya Titusi na Sidoni. Mbunga zonene za wizire kwendi, yeeyi vha zuvhire naviye eyi ga rugene. ⁸Makura Karunga ta tantere varongwa vendi vha mu wapaikire wanto mo mpatu, a tunde mompatakani zovantu. ⁹Yeeyi age vanzi ga verere, tavha mu lirombere asi va mo guma. ¹⁰Ano vantu avha va kere nonompepo donondona apa nga mu mwene, tava gu pevhu po mehu zendi va ko Iyera ta va ninke si, " O mumwana Karunga." ¹¹Age kapi ga di nyokere wulye gavha mu horora. ¹²Kutunde opo Karunga ta rondo kondundu, ta zigida avha ga here mo, makura awo tavha zi kwedi. ¹³Age ta horowora murongo navavali (avha ga rukire vapostoli) vha vhure kukara kumwe nedi oku ta vha tumu vha ka uyugise, ¹⁴age ta vha pe hena nononkondo do ko pwagisa mpepo zonduna. ¹⁵Ta horowora murongo navavali, yiwo nye avha: Simoni, ta mu rundumuna Peturusa. ¹⁶Jakopo gwa Sebede na Yohanesa, Mumbya, Jakopo, awo ta va vundumuna Bowaneregeli, kuninka asi, wena ko mokonduruko somvhura, ¹⁷ntani Andiliyasa naFilipusa naBaratoromeusa na Mateusa na Tomasa na Simoni gomupampi, ¹⁸na Judasa Isikaliyoto, ugu ga ya mu horwera. ¹⁹Makura Karunga tazi kwawo, ana hena mbunga zovantu tazi ponga, dogoro nonondya asi, kapi va vhulire kudilya. ²⁰Apa ga yi zuvhire vezimo yeeyi awo kwa tanta asi, "Ana pyagana." ²¹Valirongi womatjangwa, avha va tundire ko Jerusalem, kwa tanta asi, " Age Belisebubu gamu kana hena asi, " Age kutjida mo nompepo donondona nononkondo domukurona gonompepo donondona." ²²Makura yipo ga va Zigidire a va tantere moyifanekeso asi, "Satani o mu ga vhura kutjida Satani mu ga vhura kutjida satani mukwawo hena ngapi? ²³Ano untungi wangoso nokukara po si. ²⁴Li kare embo, nsene si li lilimba lyene nalyene, embo lyangoso nokukara po si. ²⁵A kare Satane, nsene si a likatukire mwene a lilimbe, kapi a kare po, ta huru. ²⁶Nagumwesi ugu a hwilire monzugo zomunankondo a ka mu hakore yininke yendi, age ga hana tanko ngano a vhura kuhomona nzugo zendi. ²⁷Yosili tani mu tantera asi, nayinye yovhana vovhantu kuyivagusira po, nonzo nomaswau mudimaswau mudima, age a va swawisa Karunga. ²⁸Nye ugu na swaura mpepo zokupongoka, kapi ngavha mu gusira po dogoro narunye, age nga kara musima go mpangura zanarunye." ²⁹Morwa awo kwa uyungilire Yesusi asi, "Age nompepo zondona ana kara." ³⁰Vamumbya va Yesusi nozina kwa wizire, tava sikama ponze, tava mu tumire va ka mu zigide. ³¹Azo mbunga zina mu kundurukida uhingiro, makura tavha mu tantere asi, "Onyoko novamumbya woge povelu ponze, nyove vana kupapara." ³²Makura age ta va limburura asi, "Wolye nani o nane ndi vamumbya vange?" ³³Makura ta tarurura a wa

va mu kundurukidire, ta tanta asi, " Onane novamumbya vange va va. ³⁵Nkenye ogu a sikisa mo mpango zakarunga, yige mumbyange, yige mpanzange, yige nane googu."

4

¹Yesusi ga ninka ta ka rongera hena vantu kekurudiva. Emukurumbunga makura tali ya mu pongere, yipo nye ga peremene mowato a ka kare porwehanza lyekurudiva. ²Ano mbuga nazinye azo konontere dekurudiva. Age ta va rongo yininke yoyinze moyifanekeso, po kuvaronga ta va tantere si. ³Purakeneni! mukuni gumwe kwa zire a ka kune. ⁴Ngwena a na uyunga a si, makura yidira tayi wiza yi ya zi lye. ⁵Zimwe tazi gwire pigurumanya zi dire kugwana evhu lyezuni. Naruvali a si na re zina mene morwaasesa wevhu. ⁶Apa lya hanzurukire ezuva tazi suwu morwakupira nondandani, tazi kukuta. ⁷Zimwe hena tazi gwire momega. Makura ogo mega taga noko tazi fi mpatu, makura kapi za yimine. ⁸Ezi mbuto zimwe tazi gwire pevhu lyewa tazi mene tazi kuru tazi reta nondanda nomurongo ntatu nonomurogo ntano, nazinwe nefere." Makura Yesusi ta tanta asi, "ogu ga kara nomatwi gokuzuvha a zuvhe." ¹⁰Yesusi apa ga kere gelike, tava mu pura ava va kere nendi nava murongo navavali yokuhama sifanekeso. ¹¹Age makura ta va tantere asi, "one va mu pa nondunge dokukwata egano yo untungi ya Karunga. Ano vapeke ava va dira kuuhamena nayinye kuyivafanaikira ntani, ¹²komeho ngava yi mona, komatwi ngava zuvhisa nye kapi ngava yi kata egano va ha litezurura va dire kuvagusira po nonzo dawo." ¹³Tava tantere asi, "Nani kapi muna siki po pwesi sifanekeso esi? ¹⁴Ee ngapi nye omu ngomu kwata egano yisefanekeso no?" ¹⁵Mukuni ta kunu nkango. Wopoyiha yonzira apa va kunine nkgango vava va zi zuvhu, Naruvali si satana ta wiza ta ya gasa mo nkango dawo. ¹⁶Va kare ava va kunine pounzi pe manya, nawo ngosikwawo, popo va zuvela nare vana zi tambura nehafo. ¹⁷Nye va pira nondandani, awo woKarunga tupu kutuda opo si phe udigu ndi ehepeko lina tamba ezi nkango, nare vanagu. ¹⁸Nye ava va kunine momega. Vaava ava zuvhu nkango, ¹⁹makura yinka youzuni nekumbagero lyemona nomadowo goyininke nayinye peke tayi wiza mo tayi sini nkango makura zi dire kurera mbuto. ²⁰Ano nye ava kunine pevhu lyewo ava zuvhu nkango, tava zi tambura tazi reta nondanda, nomurongo ntatu, nomomurongo ntazinwe nefere. ²¹Yesusi ta va niki si, "nsene va mu retera ramba nani ta zi swike sihemere ndi a zi ture monda zouro? Nani kapisi pontunda. ²²Yeeyi kutupu esi sa horama ngasi dira kuhoroka, hena kutupu esi sa vanda si dire kuwiza poruzera. ²³Ogu ga kara nomatwi gokuzuvhu a zuvhe!" ²⁴Yiyo hena Yesusi ga va tantere asi, " Takameseni kweyi mun kuzuvha, heteko ezi omu hetekesa none yizo gava mu hetekera, none yizo ngava mu hetekera makura ngava mu gwederera ko hena. ²⁵Yeeyi ogu ga weka, ngava mu gwederera ko, ano ogu ga dira kuweka ngava mu gusa neyi ga weka." ²⁶Yesusi kwa uyungire hena asi, "Untungi wa Karunga ngesi wa kara moomu tupu a kunu muntu mbuto mepya. ²⁷Makura ta rara na ninka ta pinduka masika nomutenya azo mbuto kuna kumena tazi kura a dive ko nye omu ayi gendi mpaga. ²⁸Eyi ayi ninkisa mbuto zi yime evhu lyene: pomuhowo ruhatji, ntani matwe, ntani nye momutwe nondanda dene-dene. ²⁹Nsene mbuto zina pi, ta tameke kuteza yeeyi muzangu guna siki mo." ³⁰Makura ta tanta asi, "Kosinke natu fanekesa untungi wa Karunga, ndi sifanekesa musinke natu gusa tu a tantese? ³¹Awo kwa lifana nombuto zomostareta ezi za nunupilire po konombuto nadinye depevhu. ³²Apa ava zi kunu, kumena tazi kuru kupita marudi goyihaperera nayinye, makura tazi paka nomutayi dononene, dogoro yidira yekeguru tayi ya tungu yikorongo momundwirw gwazo." ³³Noyifanekeso yoyinzi yangesi Yesusi nga va udirise nonkango da Karunga, moomu va vhulire kuyikwata egana, ³⁴nye kupira yifanekeso kapi nga va udisire, nye pompengi, ga singwenene varongwa vendi nayinye. ³⁵Ngurova ezuva oloyo Yesusi ta tantere varongwa vendi asi, " Ninkeni tu ruteni mesinya mwina." ³⁶Makura tava sigi mbunga zi, nye age tava mu pitura mowato ou ga peramene nomawato gapeke nago kwa zire. ³⁷Makura emukurundungu tali pinduka, mankupi kuna kuhompaukira mowato, dogoro tau hara kuzura. ³⁸Nye age kwa kere korwekadi iyowato, age ana ponyoka kuna satere pomusato. Makura tava mu nyungu a pinduke, tava mu pura asi, " Murongi nani ove nombili si tu lifire sa tupu?" ³⁹Makura age ta pinduka ta popi mpepo, ta kava efuta asi, "mwena! mwena tee!" Azo mpepo tazi litura, tazi mwene tee-tee. ⁴⁰Makura ta va pura asi, "Eyi guna mu pwagere ngoso yisinke?" Nani simpe hamwa pilira epuro?" ⁴¹Makura ukurutjirwe tau va kwata, tava lipuragere vene navene asi, "Yilye mwene ogu no, ogu ayi limburuka nompepo nefuta lyeeeli?"

5

¹Makura tava kavera mesinya mwina lyekerudiva mosirongo so Vagerasai. ²Tupu ga tuda Yesusi mowato, ta mu simbagwire mugara ogu ga tundililire monontoko doma mamanya age kwa kere nompepo zodona. ³Age kwa tungire monontoko. Nagumwe si nga vhura kumumanga nampili nomauketanga. ⁴Rorunzi ngava mu pandeke komaguru nokomawoko nye yipandeko yokomawoko ta yi ndembagura ano yokomaguru ta yi myanga. Nagumwesi ga mu fundire. ⁵Nkenye apa masiku nomutenya nga tendaganene monondundu nomonontoko oku ta ligeragura mwene nomamanya. ⁶Kwa mono tupu Yesusi kookwina nare a na vhunduruka a mu dukire, ta ya mu gwire komeho zendi. ⁷Oku ta takuma nezwi lyenene asi, "name nove hena pwasinke Yesusi, mumwa Karunga gekeguro-guru? a me tani ku ganangeda kwa Karunga wa ha hepeka nge." ⁸Age kwa yi uyungire, morwa Yesusi kwa zi uyungire asi, "Ove mpepo zodona pwaga mo momugara ogu o ze." ⁹Makura ta zi pura asi, "nyovele?" Azo tazi mu lihege unene asi, " ¹⁰Nyami mbunga, morwa o se tu vanzi." Makura tazi mu lihenge unene asi ga na di tjida mo mosirongo. ¹¹Porwanondundu pwa kere uyanga woyinguru una kulya po, ¹²makura nompepo tadi mu lihenge asi, "Tu siga tu hwilire moyinguro." ¹³Makara ta di pulisire, ado tadi pwaga mo tadi hwilire moyinguru makura utanga wokusika pomayovi gavali ngoso, tau rundumiki re, ta u fu mema. ¹⁴Makura vasita vayo tava tjwayukire kositata nokonomukunda va ka dimbwire vantu makura vantu tava puko, va ka

tare eyi yina horoka. ¹⁵Eyi va wiza pwa Yesusi va tare ogu ga kere nombunga zonompepo donondona go go a na dwara, nonondunge dendi makura vasita vayo tava pwaga. ¹⁶Ava va yi mwene tava va sansekere a mu ya gendere yomunampepo zondona neyi yoyinguru. ¹⁷Makura tava mu kanderere asi a tunde mo mosirongo tava mu kanderere asi a mo mosirongo sawo. ¹⁸Nye Yesusi apa ga peramene mowato, mugara ogu ga kare nonompepo donodona, ta mu likwabere a kare ngano pwendu. ¹⁹Nye age kapi ga yi mo tere eho ta mu tantere asi, "Zende kembo kovakweni o ka va tantere sikurarugana esi a na ku rугanene Hompa, nomu a na ko fire nkedo." ²⁰Kutunda opo ahe ta zi a ka sansaika mosirongo so yitata muronga nayinye eyi ga mu rугanena Yesusi makura navenye tava tetuka. ²¹Eyi ga va hegekera hena Yesusi wato mesinya mwina, nkurumbunga tazi ya mu pongere age konotere dekurodiva. ²²Makura tapa wiza se rungwo gedina Jairusa, kwa mu muna tupo makara ta mu gwire konompadi dendi. ²³Oku ta mu kanderere unene asi, "Mumwange gomukadi ta hara kufa. Ta ne ku kanderere wiza o ka mu kambeke e wogoko makura ta veruka age a paruke." ²⁴Makura Yesusi ta zi nendi, a no mbunga zonene tazi mu kwama ta zi mu mbilikida. ²⁵Pwa kere mukadi ghurohonda ga ru verere nomvhura murongo nombali. ²⁶Nga hepa unene kononganga oku lya pwilire lyendi nye ngwedi ehamba kolisangumona. ²⁷Age kwa zuvhire ya Yesusi makara ta pene e tanga, kwata kosikoverero sendi nyame kaveruka. ²⁸Morwa age kwa gazarere asi, "Sinene tupu ni guma nompili kosikoverero sendi nyame kuveruka." ²⁹Naruvali si ntundliro zohonde zendi na re zina siti, makura ta lizuvhu asi a na veruka. ³⁰Makura Yesusi eyi ga lizuvhire asi nonkondo ta pura mbunga asi, "Ogu a na humu nge koyikoverero yilye?" ³¹Varongwa vendi tava mu limburura asi, "Amesi o no mono mbunga o mu zina ku umbuinye simpe tupu hena o pura asi, "Yilye ogu a nagumu nge koyikoverero?" ³²Makura ta vanza a mone ogu ana yi rugana. ³³A no mukadi ogu kwa kere nehuhwe noutjiwe mokulidiva eyi ya mu horokerere asi, yisinke. Ta wiza ta ya mo gwire mevha oku ta mu tantere nawa-nawa nayinye. ³⁴Nye age ta mu tantare asi, "munwange epuro lyoge lina ku parura zende mombili. Ove hena o veruke koodigo woge." ³⁵Yesusi age simpe kuna kuuyunga, makura ta tantere mwenyasinagoge, asi, "Tava tanta asi munoge ana dogoroka yinke hena o no kurorwera murongi?" ^{36,38}Nye Yesusi nombili si konkango ezi vana kuuyunga, makura ta tantere mwenyasinagoge asi, gwa ha ku pwaga. Pura tupu." Kutunda opo nagumwe si ga ninkire a ze nendi ntundi o Peturusa na Jakopo na Johanesa, mumbya Jakopo velike. ³⁷Eyi ga wiza ngeso membo lyamweyasinagoge, a tare yizo sa ndjorongani, vantu kuna kukwenauka, tava lili. ³⁹Kwa hwilira mo tupu ta va tantere asi, eyi muna kuzogomokera oku tomulili yinke munona kapi ana dogoroka? Kuna rara tupu." ⁴⁰Awo nye tava mu zoro sirungu. Nye age tava tjida mo navenye vapwaga ta gusa guhvamunana nazina nava ga wizire nawo nawo makura ta hwilire o mu ga ke re monona. ⁴¹Age makura ta gusa ewoko konunona oku ta mu tantere asi, "talita, kumi!" kuninka asi, "mukadona komunona, oku ta mu tantere asi, pinduka." ⁴²Naruvali si mukadona nare a na pinduka kuna kugendagura (yeeyi age gonomvhura murongo nambili ga kere). Yeeyi ta va tetuka unene. ⁴³Nye awo ka pe sitetu age ta va pamperekede yi dire kudvi kwa komuntu. Hena ta va tantere va mu pe nondya a lye.

6

¹Yesusi makura ta tundu ko ta zi kusitata sekulira lyendi varongwa usedi tava mu kwama. ²MeSabata ta tameke kurunga masinagoge. Sinzi sava va mu zuvhire va tetukire. Tava tanta asi, "Oku ga gwana eyi yininke hena kupi?" "Ekotu musi yi va mu pa mwene ogu?" "Hena nomu a rugana rугan yitetu eyi ngapi?" ³"Nani mwene ogu kapi si yige muhongu goyikungu munwa Mariya age hena mukurwa Yakopo naYosesi naJuda naSimoni? Nai kapi si vampaanza vendi vaava twa kara nawo?" Makura tava mu nyenge. ⁴Makura Yesusi ta va tantere asi, "Muporofete kapi ava mu paya, ntudi mositata soundambo nemekoro nemembo lyawo." ⁵Opo kapi ga vhulire hena kuruganena po sitetu nampili simwe ntudi yuuyu yukukambeka vaveli vamwe mawoko va veruke. ⁶Makura age kwa tetukire uhapuli wawo. Kutunda opo Yesusi ta gendagura monomukunda dopopepi a ronge. ⁷Age kwa zigidire ava murongo navavali ta va tumu vavali navavali makura ta va pe nonkondo dokupangera nompepo donondona, ⁸makura ta va pangere asi va ha pitura yuma va gende nayo munzira, ntudi mpago azi huru nonondya si, ntudi mpango si, noyimaliva si melimba- ⁹ntudi vadware nonkgaku konompadi, hena ta va tantere asi mwa dwara yikoverero yivali. ¹⁰Ta va tantere hena asi, Nkenye eli embo ngomu za, kareni moomo dogoro nou ngomu tunda mo. ¹¹Nsense ngava dira kumutambura ndi va nyoke kumupurakena, pitakaneni oku tumu kukumuna mbundu konompadi deni yi kare umbangiawo. ¹²Kutunda opo tava zi va ka uyunge asi vantu va litezurure. ¹³Oku tavav tjida pokugwaveka vaveli nomagadi oku tava va rerura. ¹⁴Hompa Herodesa nage ga mu zuvhire yeeyi edina lya Yesusi kwa fumanene. Vamwe tava tanta asi, "Yohanesa mukuhwi ana pinduka koufe, yiyo dina kuruganena nonkodo edi mwendi." ¹⁵Ano vamwe tava tanta asi, "Eliya". Nye vamwe hena asi, muporofete ngwendi vaporofeta vanare. ¹⁶Apa ga yi zuvhire Herodesa ta tanta asi, "Yohanesa ogu na teta mutwe, yige googo ga pinduka koufe." ¹⁷Morwa Herodesa kwa tuminine Yohanesa va ka mu kwate va mu pandeke a ya ze modorongo mokonda za Herodiyasa (mukada mumbyedi Filipusa) Jogu ga kwere. ¹⁸Yeeyi Yohanesa kwa tanterere Herodesa asi, "Nokuwapa si asi o guse mukada mumbyuge." ¹⁹Ano Herodiyasa yipo nye nga mu lisa nomeho age ana hara asi va mu dipage, ²⁰nye nomu si yeeyi Herodesa kwa tjilire Yohanesa morwa ga mu divire nawa asi muhungami, age mupongoki, makura ta mu kungu. Nkenye apa nga mu zuvhu tayi mu pe mauidigu nye age kwa here kumupurakena. ²¹Ano ezuva limwe Herodiyasa lya mu wapere pedano lyosipito sehampuruko lyaHerodesa makura zigida masimbi gende gomanene novapitisili woita novanamadina womo Galireya va ya lye sipito. ²²Eyi pwa wiza munwagoogo Herodiyasa gomukadona a dane, Herodesa nava va kere kositafura tayi va hafesa makura Hompa ta tantere mukadona ogo asi, "Hundira nge tupu nkenye eyi ono hara ni ku pe." ²³Makuar ta mu ganene asi, "Hundra nge tupu nkenye eyi, nani yi ku pa nampili ruha rumwe rountugi wage." ²⁴Makura mukadona ta pwaga ta ka pura ozina asi, "Yinke nani ka hundira?" Nye ozina tava mu limburura asi,

"mutwe gwa Yohanesa mukuhwi." ²⁵Age ta genderere usimbu kuza kwa Hompa ta mu tantere asi, "Na hara mu pe nge ntaatani mutwe gwa Yohanesa mukuhwi porupasa." ²⁶Makura Hompa ta guwu unene, nye morwamugano mvhongwa nongwa ava va kere kositafura tayi mu kumupatanena. ²⁷Makura Hompa ta tumu usimbu mudipagi gwendi nepamperekedo lyokukareta mutwe gwaYohanesa. Gwina ta zi kudurupa ta ka teta Yohanesa mutwe. ²⁸Ta gu simbire porupasa makura ta gu mu komukadona, mukadona nage ta va gu gava kozina. ²⁹Varongwa vende apa va yi zuvhire, tava wiza va ya guse simpu sendi va ka si horeke montoko. ³⁰Vapositoli kwa ya pongere kwaYesusi tava ya mu tantere nayima eyi va ka rugene neyi va ka rongere. ³¹Makura ta va tantere asi, "wizeni nyunelike kevega lyomaporeza makura pwizamuke kanunu." Yeeyi vantu vanzi ngava wiza po oku tava tundu po, noruveze si rooru va gwena rokulya. ³²Makura awo tava zi mowato kevega lyomaporeza. ³³Vantu wowanzi va va mwene awo tava ka za, awo hena va divire ou vana vyuka makura awo kwa genderere pevhu kutunda koyitata nayinye va ya hove kuyaponga po. ³⁴Yesusi apa ga zaukire ta mono mbunga zonene, makura nkenda tazi mu gwire morwa awo kwa kere ngwendi nonzwi da hana musita. Makura ta tameke kuvarunga yoyinzi. ³⁵Eyi lya gomboka tava mu wizire varongwa vendi tava tanta asi, "Evega eli mapuku ezuva hena lina toko. ³⁶Va ninka va ze va vhure kukalirandera nondya mwaza nomukunda nomambo. ³⁷Nye age ta va limburura asi, "Va peni ko one yokulya." Vena tava mu tantere asi, Tu ze nye tu ka va randere mboroto zonoranda nomurongo nne, ta ya va pe va lye ndi?" ³⁸Nye age ta va pura asi, "Nomboroto dingapi muna kara nado? Komu ka di tara si." Tava ka di tara tava tanta asi, "Ntano nonomfi mbali." ³⁹Makura Yesusi ta tantere varongwa vendi va hingidike vantu tumbungu-tumbungu powayi wafoko- foko. ⁴⁰Makura vantu tava hingire motumbunga tomafere mafere nonomurungo ntano- ntano. ⁴¹Age ta gusa nomboroto odo ntano nonomfi odo mbali, ta ligamenen keguru ta pandura guhwe ta ttagura nomboroto ta di pe varongwa vendi va di gavere vantu nonomfi mbali nado ta di va gavere. ⁴²Makura navenye tava li tava kuta. ⁴³Ta va gosa usesu usesu zo nomboroto oo wa hupire ko tava u pongaika yikumba murungo nayivali tayi zura nokonomfi nako kwa hupire. ⁴⁴Ava va lire nomboroto odo kwa kere vagara mayovi gatano. ⁴⁵Kutunda opo Yesusi ta kanderekeda varongwa va perame mowato va rate mesinya koBetesaida siruwo esi ana kutuma mbunga zi tengauke kwawo. ⁴⁶Eyi ga mana kuvarekere va ze ta rondo kondundu a ka kanderere. ⁴⁷Konguruva wato mpouli pokatji kehanza lyekurudiva, age gelike koze zediva. ⁴⁸Nye apa ga mwene asi tava mono udigu mokuduga morwa mankupi go mpepo ngurangura ta va wizire age ta gendi kontunda zomema. Age kwa here asi a va pitakane. ⁴⁹Apa va mwene ta gendi pekurudiva kwa gazarere asi sinkisauke makura tava litakumine unene, ⁵⁰Yeeyi navenye va mu mwene makura tagu va pwaga. Nye age ta uyunga tagu va pwaga nye ta uyunga nawo ta va tantere asi, "Gu mu dame tupu! Nyame nwa ha tjira!" ⁵¹Makura ta perama nawo mowato, mpepo tazi litura. Vena kwa tetukire unene neise va tanta va diva. ⁵²Yeeyi kapi va kwete egano lyositetu sonomboroto morwaukukutu wonomutjima dawo. ⁵³Awo makura tava rutu mesinya tava wiza moGenesareta yimo va ya hegekere. ⁵⁴Kwa zauka tupu mowato, vantu nare vana mu dimbururu, ⁵⁵awo makura tava tjirana mwaza mukunda va mu retere vaveli awo poyintali nkenye oku va zuvhire asi yiko ana kara. ⁵⁶Nkenye oku ga zire, monomukunda nomoyitata ndi momambo, ngava tura vaveli pomarandesero. Oku tava mu hundire asi a va sige va gume nampili kumukunkuro gosi koverero sendi, makura navenye ava va mu gumine tava veruka.

7

¹Vafalisayi novalirongi vamwe womatjangwa ava va tundire ko Jerusalema kwa ya lipongakilire Yesusi. ²Awo kwa mwene varongwa vendi vamwe tava li mboroto nowawoko gokudira kuwapa, kuninka asi, gokudira kuwapa, kuninka asi gokudira kukuhukakompo zawo. ³(Yeeyi Vafalisayi no Vajuda navenye kapi ava li va hana kulikuhwa nawa nawa komawoko gawo, mokukwama mpo zava vanare. ⁴Nsene tava tundu komarandesero, nokulya si va hana kulikuhwa. Yinzi hena yikwawo eyi ava koneke mokukwama nampo, ngwedi ekuhwo lyononkinda natuvaza noyipako yongoporo nomauro.) ⁵Yipo nye va mu pulire vaFalisyayi novalirongo womatjangwa epuro eli asi, "Varongwa woge morwasinke ava dilire kuliza nonompo dava vanare, ava lye nondya, awo va hana kukohwa mawoko gawo?" ⁶Gwina ya va tantere asi, "Yesaya nani ga hungika yombinga zeni, vambudi one, apa ga pumbire moomu va tjanga asi, 'Mnunga ezi kufumandekesa nge konomurungu, nye nomutjima dawo ure name da kara. ⁷Mawoko-woko ava fumadeke nge, erongo iyawo nompangera dosintu." ⁸One kusinga veta za Karunga tomu kakatere konompo dovantu." ⁹Makura ta va tantere asi, "Mwa yi diva nawa-nawa yokutulira veta zaKarunga rumpenga, mu kwane nampo deni! ¹⁰Ngwedi moomu ga tente Mosesa asi, 'Fumadeka oguhwa nonyoko, hena asi, ugu a tuku guhwe ndi zina, a fe." ¹¹Nye one kutanta asi, 'Montu nsene a na tantere oguhwe ndi ozina, "Eyi nkare ni mu kwaferi yiyo Korobani" (kuninka asi, 'Nzambo'), ¹²makura tomu mu sigi a dire kukwafa hena guhwe ndi zina. ¹³Yimo nye ngoso omu pepura nkango za Karunga morwanompo deni edi omu rongo poyli hena yimwe yoyinzi yangesi eyi omu rugana." ¹⁴Yesusi ta zigeda hena mbunga, ta zi tantere asi, "Purakeneni nge namuvenye oko tumu zuvhu nawa. ¹⁵Kutupu seyi asi, tundu ponze si hwilire momuntu asi mu nyateke, Ano nye yininke eyi ayi pwaga mo momuntu lyo ayi mu nyateke. ¹⁶Ogu ga kara nomatwi gokuzuvha, a zuvhe." ¹⁷Eyi ga tunda pombunga a ze kembo, varongwa vendi tava mu pura yombinga zosifanekeso oso. ¹⁸Yesusi ta va tantere asi, "Nani none nondunge Kutapu? Kapi mwa diva asi mayinye eyi ayi tundu ponze yi hwilire momuntu, nokuvhura si kumunyateka, ¹⁹yeeyi kapi a yi zi momutjima gwendi, nani mezimo moomu yi pwage mo?" Pokuuyunga ngesi Yesusi kwa Fatwilire asi nondya nadinye kwa kuhuka. ²⁰Makura ta tanta asi, "Ano nye eyi ayi pwaga momuntu kunyateka muntu. ²¹Yeeyi monda monomutjima dovantu, kupwaga mo magazaro gomadona, noruhonda, nowidi, nedipango, ²²netezo lyononkwara, nomakumwinina, noufeke, nepiyagano, nomfudu, neswau, noyirundo, nougora. ²³Maudona nagenye ana, monda aga tundu makura ta ga nyateke muntu." ²⁴Kutunda apo Yesusi ta Katuka a zi koyiha yoyirongo o Tirusi na Katuka na Sidoni,

makura ta hwilire membo, ga hana kuhara asi muntu a yi dive, nye ya mu vhulire kulihoreka.²⁵ Mukadi gumwe, ogu ga kere namunwendi gompepo zodona naruvali si ta mu zuvhu, makura ta wiza ta mu gwire Konompadi dendi.²⁶ Mokadi kwa kere muGereka, musiliya Fonisiya Kutunda komvharerwa zendi, makura ta mu likwambere a tjide mo mpepo zodona mwa mumwendi gomukadi.²⁷ Nye Yesusi ta mo tantere asi, "Pomuhowo kusiga tanko vana va kute. Kapisi uhunga kuhokora vana va kute, kapisi uhunga kuhokora vana nondya va di pe nombwagona."²⁸ Nye mukadi ta mu limburura asi, "Usili, Hompa pelinde nombwa kunda zusetafora kukumuka konondya dovanona."²⁹ Nye Yesusi ta mu tantere asi, "Morwankango ezi, zende tupu, mpepo zodona zina tundu mo mwamunoge."³⁰ Makara ta zi kembo pouro, ano mpepo zondona zina mu tundu.³¹ Makura Yesusi ta tundu mosirongo sa Tirusi a pite za Sidoni ta siki kekurudira lya Galireya pokatji kosirongo so yitata murongo.³² Tava mu retere muntu gosipurupuru, ogu a uyunga kukokomena, va mu hundire a mu kambeke mawoko.³³ Makura Yesusi ta mu gusa po ta mu twara pompenge a ligere kombunga, ta mu zweke nonyara momatwi, ya fiza ta gumu e raka lyendi.³⁴ Makura ta ligamene keguru, ta likumida, ta mu tantere asi, "Effata," kuninka asi, "Situka!"³⁵ Makura naruvali si matwi gendi taga situka neraka lyendi tali manguruka, ta hungike kuuyunga.³⁶ Yesusi ta va silike asi va ha ka yi tantere vantu. Ano moomu ga damekere kuvasilika, yimo moomo va damakere kuyisanseka.³⁷ Awo kwa tetukire unene, tava tanta ai, "Nayinye age kuyirugana nawa. Wokudira kuzuvha kuna kuzuvha ano wokudira kuuyunga kuna kuuyunga."

8

¹Momazuva ogo apa va kere po vantu wovanzi, awo hena kapi va kere nonondya dokulya yipo ga zigidire Yesusi varongwa vendi a va tantere asi,² "Ame zina gwire nge nkenga kombungo ezi morwa mazuva gatatu nye vana kara yoku lya."³ Ano nsene ni va ninka va ze ngodoopo nonzara zawo komambo tava fire sikatji yeeyi va mwe kav a tundire koure."⁴ Makura varongwa vendi tava mu limburura asi, "Oku nayi tunda yokukutika ava omu momburundu?"⁵ Makura ta va pura asi, "Nomboroto dingapi muna kara nado? Ta va ninke si, "Ntano- nambali." Makura ta tantere mbunga zi hingire pevhu. Ta gusa nomboroto edi ntano- nambali ta pandura Karunga ta di tetagura. Makura ta di pe valirongwa vendi va di gavere mbunga.⁷ Va kere hena nonomfi di mwe ta panisura guhwe ta di ya pe va di gavere nado.⁸ Awo makura tava li, tava kuta. Ruhupwa tava rupongaike, taru zwida yikumba, yitano-nayivali.⁹ Ano ava va kere po mayovi gane. Makura ta va rekere va zaaze.¹⁰ Kutunda opo ta perama mowato kumwe novarongwa vendi makura tava wiza momukunda qwaDalimanuta¹¹ Makura vaFalisiya tava mu wizire va ya lipatane nendi tava mu pura sidiviso semeguru va mu tarere po.¹² Makura age ta likumida komutjima oku ta pura asi, "Vene vantu ava ntani yinke vana kudovaukira sidiviso yosili? Ame tani mu tantere asi, vantu va ntani narumwe si ngava va pa sidiviso kutunda."¹³ Opo ta va sigi ta ka perama hena mowato a ze mesinya mwina.¹⁴ Awo kwa divarere kusimba nomboroto. Zimwe tupu va kere nazo mowato.¹⁵ Makura age ta va rondora asi, "Takameseni oku tomu nomene hingo zo vaFalisiya nezi zaHerodesa."¹⁶ Awo tava lipura vene navene asi, "Yininke eyi yeeyi tuda pili nomboroto."¹⁷ Yesusi ta yi nongonona ta vapura asi, "Morwasinke muna kulinungangwira yokupira nomboroto? Nani kapi muna kuyizuvha? Nani hamwa kereka nonomutjima deni dononkukutu?"¹⁸ One kwa kara no meho, nye kapi omu mono? Yiyo hena mwa kara nomatwi, nye kuzuvha mpaga?¹⁹ Nani kapi muna kodiworoka? Apa na tetagwilire nomboroto ntano vantu mayovu gatano, nani yikumba yingapi yoruhupwa ya zulire oru mwa toragwire?" Awo tava mu limburura asi, Murongo nayi vali.²⁰ Ano a pa na tetagwilire nmboroto ntano- nambali vantu mayovi gane, yikumba yingapi ya zulire korohupwa eyi mwa toragwire?" Awo tava limburura asi, "Yitano na yivali."²¹ Makura Yesusi ta va pura asi kuzuvha ko simpe yinke nye?"²² Awo kwa wizire ko Betesaida makura tava tarere Yesusi mugara go kutwika taka mu lihenge a mu gume.²³ Age makura ta kwata mutwike kokuwoko, ta mu pwagesa ponze zositata, ta mu fizire momeho gendi o ku ta mu kambere kuwoko, mu pura asi to mono yuma ndi?"²⁴ Gwina ta kankuka ta tanta asi, "tani mono vantu kulikoha ngwendi yitji yina kugenda."²⁵ Katunda opo yesus ta mu kambere hena mawoko komeho, makura ta mahuka, ta veruka o ku ta mono nawa-nawa. Makura²⁶ Yesusi ta mu tumu kembo lyawo ta mu tantere asi, "wa ha pita tanko mositata."²⁷ Makura Yesusi novarongwa vendi tava zi konomukunda Sakesareya Filia. Monzira ta pura varongwa vendi asi, "Omu ava tumbura age asi nyame yilye?"²⁸ Vena tava mu limburura asi, "Yohanesa mukuhwi," ano ava vamwe asi, 'Eliya,' hena vamwe asi 'Gumwe govaporofete ngoso.'²⁹ Makura age ta va pura hena asi, "one nye omu o mu tumbura age asi nyame yilye?" Peturusa ta mu limburura asi, "Ove va rondora sankondo nkondo va ha ka yi tantera vantu."³⁰ Makura age ta va rondora sankondo nkondo va ha ka yi tantera vantu.³¹ Yesusi makura ta tameke kuvaronga asi kumutambura masimbi novapristeri wovanene novalirongi womatjingwa hena ngava dipaga, ano asene ngapa pita mazuva gatatu nga.³² Nonkango adi age kwa di va tanterere moyipafi. Makura Peturusa ta mu gusa a mu tware pompenge ta mu kuyauka.³³ Ano age ta piruka tare varongwa vendi, ta kuyauka Peturusa ta tanta asi, "lipora ko konyima zange, Satana! Yeeyi ove kapi ono kugazara yakarunga, yo vantu ono kugazara."³⁴ Yesusi eyi ga zigira mbunga zi ponge kumwe nova rongwa vendi ta va tantere asi; "Ogu ga hara kukwama nge a lidine mwene, a damune silivindakano sendi a kwame nge."³⁵ Yeeyi ogu ga hara kupopera mwenyo nyendi nga gu zumbanesa nye ogu a zumbanesa mweno gwendi mokonda zange no mbudi zongwa yiye nga gu paruka.³⁶ Yinke ayi kwafa muntu yokuweka uzuni mudima nye mwenyo goge to gu zumbanesa?³⁷ Ndi yinke a vhuru kugava muntu, a zowese ko mwenyo gwendi?³⁸ Yeeyi nkenye ogu a lifu nomuga nononkango dange movantu ava varutezanonkwa wononzo, munwaMuntu nage ka mu fisa nomuga, apa nga wiza mouyerere waGuhwe novaengeli wokupongoka."

9

¹Maguara ta va tantere asi, "Yosili nina kumutantera asi, pwavha vana sikama apa povile vamwe ava ngava dira kumakera nomfa awo va hana kumona utungi wa Karunga u wize nononkondo." ²No zura utano nosimwe Yesusi kwa gusire o Peturusa naJokopo naYohanesa velike a ze nawo kondundu zonde tava ja komeho zawo. ³Yikoverero yendi kwa paimine tayi zere unene ngwendi yiterengenze uzerraou ga va vhura muzeresi goyikoverereo gepevhu. ⁴Makura tapa moneka Eliya naMosesa awo tavha yompwewe naYesusi. ⁵Makura Peturusa ta tantere Yesusi asi, "Murongi yina wapa tu kare apa, siga nye tu tunge marutambo gatatu, remwe roge noru rwa Mosesa noru rwa Eliya." ⁶(Yeeyi kapi ga divire asi ngapi omu na uyunga morwa awo kwa va pwagere unene nene.) ⁷Makura tapa wiza eremo tali va wuvilikida. Meremo omo tamu tundu ezwi lina kutanta asi, "Ogu yige Munwange na hara omu mu zuvhe." ⁸Naruvali si, va tare nomuntu po si gwapeke Yesusi gelike po pwawo a huru. ⁹Makura hava hokwa kutunda kondundu, Yesusi ta va ngongomekeda asi va ha ka yi sansekere muntu eyi va ngongomekeda asi va ha ka yi sansekera muntu eyi va mwene age munwa muntungu hana kupinduka koufe. ¹⁰Awo tava lipakere vane nkgango ezi oku tava lipuragere vene navene asi " Yisinke yina kutanta yokupinduka koufe" ¹¹Makura tava mu pura asi, "Ava valirongi womatjanwa yisinke ava tanta asi Eliya yige nga hova tanko kuwiza?" ¹²Yesusi ta va limburura asi, "Mwayene yosili Eliya yige nga hova kuwiza a ya wapaikwe nayinye. Nani ngapi omu aga tanta matjangwa yokuhamena munwa muntu asi yige kunyanda oku tava mu paya?" ¹³Nye ame tani mu tantere asi, Eliya nare ga wiza makura awo yiyo va mu rugene moomu va seyere ngwendi moomu tupu va yi mu tjangera." ¹⁴Apa va tengwire kovarongwa ava va sigire tava mono emumbunga lyovantu lina va kundurukida valirongi womatjangwa awo tava lipatana patana nawo. ¹⁵Mbunga mudima kwa mona tupu Yesusi tazi tukuka unene nehafo tazi mu dukire va ya mu morore. ¹⁶Makura ta va pura asi, "Yinke muna kulipatana nawo?" ¹⁷Gumwe gememununga ta limburura asi, "Murongi ame munwange na ku retere ogu ga kara nompepo zoupuru puru. ¹⁸Azo sinene zina mu kwata tazi mu nyoga nyoga ta kasuka ntutu mokana, oku ta likwetja mazego, makura ta kukuta nywe. Varongwa woge na va hundire asi va zi pusagese mo nye awo nokuyivhura si." ¹⁹Nye age ta va limburura asi, "One vantu mwa ha kupura siruwo sokusika kupi ngani kara neni ni mu lididimikire? Mu retereni nye oku." ²⁰Makura tava mu retere. Mpepo kwa ya mona tupu Yesusi makura tazi gama mumati zi mu kukutike age ta liganda a lisindumune pevhu kokana kasi kasi ntutu. ²¹Yesusi makura ta pura guhwe asi, "Sirumo sokwika kupi ana kara neyi?" Uguhwe ta niki si, "kutunda kounona wendi. ²²Rorunzi ngazi mu gandere momundiro ndi momema asi zi mu dipage. Nye nsene si ove kuvhura, tu fira nkenda otu kwafe." ²³Yesusi ta mu limburura asi, "Asi to tanta hena asi ove nsene kuvhura? Gokuoura kuvhura nayinye." ²⁴Makura guhyamunona ta zigire asi, "Na pura! Kwafa nge mouhapuli wange!" ²⁵Apa ga mwene Yesusi asi mbunga tazi mu lipongakire ta tugumukire mpepo zokungata ta zi tantere asi, "Mpepo ove zomuhayungi zosipuru puru tani ku rawire asi o pwage mo, munona kwa rwapamene ngwendi va ha mu tengwira hena." ²⁶Makura tazi litakumine tazi mu nyoga nyoga tazi pwaga mo. Monona kwa rwapamene ngwendi mufe, dogoro wovanzi tava tanta asi, "Ana fu." ²⁷Nye Yesusi ta mu kwata kowoko a mu katwise, makura ta sikama. ²⁸Apa ga wizire kembo, varongwa vendi tava mu pura apo pwa hana vantu asi, "Morwasinke zina tu tjindilire ose kuzitjida mo?" ²⁹Age ta va tantere asi, "Rudi oru kurutjidisa kooko kekenderero nediliro makura." ³⁰Va tunda opo kwa vindakanene Galireya. Nye Yesusi kapi ga here asi a yi dive muntu, ³¹yeeyi age kwa rongere varongwa vendi. Ta va tantere asi, "Munwa muntu ngava mu gava momawoko govantu awo ngava mu nsene ngapa pita mazuva gatatu, makura ta vhumuka koufe." ³²Nye awo kapi va yi kwete egano eyi ga awo kapi va yi kwete egano eyi ga tantere ano kumupura tava litjilire. ³³Makura tava wiza ko Koperenaumu. Apa va sikire kembo Yesusi ta va pura asi, "Yinke muna uyunga monzira?" ³⁴Nye awo va teete yeeyi kwa liyonga yongere monzira asi yilye munene po mokatji kwawo. ³⁵Kutunda opo ta hingire, ta zigida owo murongo novhavhali makura ta va tantere asi, "Ogu ana hara kukara gopomuhowo, a kare ngano uhilili makatji kanavenye hena asi a kare mukereli gwanavenye." ³⁶Makura ta gusa munonagona ta mu sikameke mokatji kawo ta mu dingire mawoko oku ta va tantere asi, ³⁷Ogu a tambwire mononagona gwangesi medina lyange nyame a tambura ano ogo a tambura nye ame kapi si nyame a tambura nye nani googu ga tuma nge." ³⁸Kutunda opo Yohanesa ta mu sansekere asi, "Morongi ose twa mwene muntu ta pwagesa nompepo donondona medina lyoge, nye age ga hana kutukwana." Ano Yesusi ta limburura asi, ³⁹"Mwa ha yi ma silika, yeeyi kapi a vhura kuuyunga nge momudona poopu." ⁴⁰Yeeyi ogu a dili kulilimba nose kwetu ga hamena. ⁴¹Morwa nkenye ogu a mu pere medina lyanye nkinda zomema munwe morwa yeeyi mwa pumbwa mfeto zendi. ⁴²Ogu a pukisa kanonagona komwe potu twa pura nge gwangesi emumanya monsingi a ka damenene nalyo mekurutonda lyefuta. ⁴³Ano nsene si kuwoko koge taku ku pundukisisa ku kamuna ko. Koge hasa yiwa kuza momwenyo gwanarunye ove nokuwoko kumwe tupu kupita yokuza nomawoko gavalu momundiro ogu gwa ha dimi. ⁴⁴⁴⁵Ano nsenesi mpadi zoge tazi ku pundukisisa zi kamuna ko. Koge hasa yiwa kuza momwenyo gwanarunye ove nombadi zimwe tupu kupita yokuza nonompadi mbali momundiro ogu gwa ha dimi. ⁴⁶⁴⁷Ano nsenesi eho lyoge tali ku pundukisisa li koroo mo o li zugume. Koge hasa yiwa kuza mountungi waKarunga neho limwe tupu kupita yokuza nomeho gavalu momundiro gwa ha dimi, ⁴⁸omu ga ha fu maginyo gawo nomu gwa ha dimi mundiro. ⁴⁹Nkenye muntu ngava mu tovesa momundiro moomu ava tovesa nkenye nzambo nomungwa. ⁵⁰Mungwa muwa ano nsene mungwa guna hakumpara ngapi omu nomugu tovesa? Omu kare nomungwa mweni oku tomu likara - kara nombili."

10

¹Yesusi ta katuka a ze mesinya mwina lya Yorodana mosirongo sa Judeya, mbunga zo va ntu ta va mu wizire hena. Makura age ta va rongo moomu mwanare. ²Makura vaFalisiya vamwe tava mu wizire va ga mu rave asi, "Mugare kuvhura tupu kuzumba mukadendi ndi?" ³Makura Yesusi ta va limburura asi, "Eyi ga mu rawira Mosesa yinke?" ⁴Ta va

nenke asi, "Mosesa kwa gava epulisiro lyokutjanga mbapira zomalizumbo makura va lizumbe."⁵ "Yesusi ta va tantere asi mo maukukutu go no mutjima deni ga mu tjangere Mosesa mbapira ezi,"⁶ Nye petameko pesito Karunga kwa va sitire mugara no mukadi⁷ Morweyi yipo a sigire mugara oguhwe nozina a hamenen mukadendi, ⁸ ano vantu ava vavali tava kara nye rutu rumwe tupu. 'Vangesi kapiasi vavali hene rutu rumwe tupu. ⁹ Eyi ga mangakana Karunga muntu walye a yi mangurura."¹⁰ Makura varongwa vendi membo tava mu pura hena yokuhamena eyi. ¹¹ Age yipo ga va tantere asi, "Nkenye ogu a zumba mukadendi a kware nage peke kuteza nonkwara. ¹² A kare mukadi nsene a zumba yendi a kware nage peke kuteza nonkwara."¹³ Makura Yesusi tava mu retere vanona a ya va gume , varongwa tava tugumukire ava va va retere. ¹⁴ Apa ga yi mwene Yesusi ta va nyokere ta va tantere asi, "Sigeni vanona va wize kwange, mwa va silika, yeeyi vangoso yiwo va hamena utungi wa Karunga.¹⁵ Yosili nina kumutantere asi nkenye ogu a dili kutambura untungi wa Karunga ponkedi zopanona kapi nga za mo." ¹⁶ Yesusi ta va dingilikida mawoko gendi ta ga va kambeke a va tungike.¹⁷ Rogendo rwa Yesusi mokugenda monzira tapa wiza mumati gumwe ta ya mu twire nongoro ta mu pura asi murongi gomuwa yisinke nye nani rugana ni gwane mwenyo gwanarunye?" ¹⁸ Yesusi ta mu tantere asi, "Yisinke yokutumbwira nge asi ni muwa? Patupu ogu ga wapa ntudi gumwe tupu Karunga googo. ¹⁹ Nove wa diva yipango omu ayi tanta asi: 'Walye o dipaga, walye o hondere walye o vaka walye o rondere walye o nyokoma muntu fumadeka oguho nonyoko."²⁰ Makura gwina ta mu limburura asi, "Morongi ame oyo nayinye hana tunda kounona wange kuyikwana." ²¹ Makura Yesusi ta mu tantere oku ana mu zi ko mutjima ta mu tantere asi simwe tuu sina ku hupire po za o ka randese nanyinye eyi wa weka o ka yi gavere vahepwe ngo ka gwane emonazuni meguru ntani no wiza o ya kwame nge. ²² Makura gwina nonkango odo tadi mu guvararesa ta ka za neguwo emona enzi ga wekere. ²³ Kutunda opo Yesusi ta vema oku ta vema oku ta tantere varongwa vendi asi, "Ani udigu unene kwava va weka goyinizi kuza mo utungi wa Karunga!" ²⁴ Varongwa ta va pwaga nye Yesusi ta twikida ko hena ta va tantere asi vana vange nani udigu wosi wokuza mo untungi wa Karunga! ²⁵ Nda ngameru hasa ureru kuhwilira mezuru lyonsonga kupita muntu gongawo kuhwilira mo untungi wa Karunga."²⁶ Eyi awo kwa va pwagesere unene momutjima tava lipuragere vene navene asi, "Nsene yimo ngoso yilye nye ogu nga vhura kuparuka?" ²⁷ Makura Yesusi ta va tarurura oku ta va limburura asi, "Kovantu eyi yidigu nye kapiasi kwa Karunga yeeyi kwa Karunga nayinye yireru." ²⁸ Kutunda opo Peturusa ta mu tantere asi, "Tara si, ose kwa siga nayinye yiyo twa ku kwama."²⁹ Yesusi makura ta uyunga asi, "Yosili nina kumutatera kutupu muntu ogu a sigi embo lyendi ndi vana vazina ndi ozina noguhwe ndi mukadendi ndi vana vendi nomapya gendi mokonda zange no mbudi zongwa ³⁰ a dire kumurugwida kawoko rwafere moruveze oru rwantantani mambo novanavazina novana nomapya. Nampili tava mu hepeke simpe nye mouzuni wotomeho nga gwana mwenyo gwanarunye. ³¹ Nye sinzi sava wokuho ngava kara vahulilili ano vahulilili yiwo ngava kara wokuho." ³² Apa va va kere monzira zokuza koYerusarema Yesusi kwa pitire komeho zawo. Nye varongwa kwa tjilire ana ava va mu kwamene taga va pwaga. Makura ta zigida ava morongo navavali va hede kwendi a va divise eyi ngayi mu horokera asi. ³³ Tareni, ose ko Yerusarema tuna kuzeni nye gonwe muntu ngava mugava ko vapristeli wovanene nokoalirongi womatjangwa. Awo yiyo ngava mu pangwira konomfa oku hena ngava mu gava Kovapagani. ³⁴ Awo hena ngava mu zora oku tava mu fizire nokumugeragura nongoro ntani ngava mu dipaga nye nga vhumbuka mezuva lyautatu."³⁵ Makura vana va Sebede o Jakobo naYohanesa tava wiza kwa Yesusi tava mu tantere asi, "Morongi, ose kuna hepa o tu ruganene nkenye eyi natu hundira," ³⁶ Makura age ta va pura asi, "Yinke eyi muna hara ni yi mu ruganene?" ³⁷ Vena makura tava mu limburura asi, "Tu ninka ngatu kare gunmwe korulyo roge mouyerere woge."³⁸ Nye Yesusi ta va tantere asi, "One kapi muna diva eyi muna kuhundira. Nani one kuvhura kunwa nkinda ezi nani nwa nokumukuhwisa kekuho eli nava kuhwisa nge?" ³⁹ Makura vena ta va mu limburura asi, "kuvhura." makura Yesusi ta va tantere asi, "hawe yimo yosili nkinda ezi nani nwa, none yizo ngomu nwa, li kare ekuho eli nava kuhwisa nge, none yilyo ngava mu kuhwisa. ⁴⁰ Nye kuhingira korulyo rwange nokorumoho rwange kapiasi nyame gokuyipange, oyo yava va yi wapaikira."⁴¹ Apa va yi zuvhire owo murongo tavav handukire o Yakopo naYohanesa. ⁴² Makura Yesusi ta va zigida va wize kwendi ta va tantere asi, "Amesi mwa diva asi ava va tara asi vapangeli wonomuhoko awo kupanga ano vanene wonomuhoko kudiruganasa nono nkodo dawo."⁴³ Nye kweni one ya kara ngoso. Ogu ga hara kukara munene pokatji keni a kare morugani gweni, ⁴⁴ ano nkenye ogu ga hara upitameho a kare mupika gwa navenye. ⁴⁵ Na munwa muntu nage si kapi ga wizire a ya kerere vantu a ya gave mwenyo gwendi gu kare sizoweseso sovanzi."⁴⁶ Kutunda opo tava wiza ko Jeliko Yesusi apa ga pwagere mo Jeliko kumwe novarongwa mumbunga lyovantu, mugara gomutwiki Baratimeusa muwa Timeusa age ana hingire konontere donzira ta hunagere. ⁴⁷ Apa ga zuvhire asi ogu yige Yesusi gomo Nasareta ta zigide asi Yesusi munwa Ndafita fira nge nkenda!" ⁴⁸ Sinzi sawo tava mu harukire asi a mwene ko. Nye age ngwendi kuna kumusangamuna ta zigira unene asi munwa Ndafita fira nga nkenda!"⁴⁹ Makura Yesusi ta sikama ta va tantere asi va mu zigide vena tav mu zigida ogo mutwiki oku tava mu tantere asi gu ku dame tupu katuka ta ku zigida." ⁵⁰ Makura age ta hutura erwakani lyendi ta katuka ta zi kwa Yesusi.⁵¹ Yesusi makura ta mu pura asi yisinke ono hara ni yi ku ruganene? Mutwiki ta mu limburura asi muronga ame kuna hara kumona hena. ⁵² Makura Yesusi ta mu tantere asi za epuro lyoge lina ku parura." "Naruvali si nare kuna kumona ana kumona makura ta kwama yesusi monzira.

11

¹ Eyi va wiza pepi naYerusarema, poyiha ya Betege naBetani pundundu zomauzwe Yesusi ta tumu varongwa vendi vavali ² ta va tantere asi, "Zindeni kumambo gena muna pe yipara. Pukukasika kweni nomu ka gwana sindongiligona aso vana si kuminine aso ga hana kwironda rumwe muntu ka si ditureni mu ka di rete. ³ Nsenesi pweli ogu na ta mu pura asi, "Yinke muna kuyiruganena oyo?" ka mu limburureni asi, 'Hompa ana si hepa, Ta ka si tengwida tupu ntaatani."⁴ Makura awo

tava zi va ka gwana sindongiligona sesi vana kuminine punze, kuhutura makura tava si kumuuna. ⁵Vamwene ava va sikamene po tava va pura asi, "Yinke muna kurngana ma kunune osu sidogiligona?" ⁶Avena tava va limburura moomu ga va tantere Yesusi. ⁷Makura vena tavav reta sindo ngiligona mwa Yesusi tava zara po utavi awo age ta rondo po. ⁸Sinzi sovantu mu vamwe kuna kutetegura nomutayi numutjima va di zare mozira. ⁹Ava va karere komeho nava va kwemene muyima tava zigire asi, "Hosiyana! Va mu pande ogu ana kuwizira medina lyaHomp. ¹⁰Va u pandadeke untungi waguhyetu Ndafita wokomeho! Hosiyana keguru guru!" ¹¹Makura Yesusi ta zi moYerusarema ta hwilire motembeli eyi ga mana kutarurura nayinye. Azo hena ngurova ta pwaga ta zi kumwe nava murongo navavali ko Betani. ¹²Eyi kwa za kwa za ngurangura va tunde mo Betani Yesusi tazi mu kwata nzara. ¹³Makura ta monene sitji soukuzu ure aso sa foko foko ta si hedere asi, mpamwe na gwan ko yuma. Eyiga si hedera neise ga gwene ko yihako yooyo yelike yeeyi kapi si yiro ruveze rokuyima ekuzu. ¹⁴Makura Yesusi ta si tantere asi, " Narumwe si hena nga lya muntu yiyimwa yoge." Eyiga varongwa vendi va yi zuvhire ¹⁵Kutunda opo tava wiza koYerusama, Yesusi makura tazi montembeli ta tjida mo varandesi novarandi montembeli oku ta gandanga yitafura yovattjindi woyimaliva noyipundi yovarandesi wononkutji. ¹⁶Nagumwe si googo ga sigire a damune sininke montembeli a si twarere ¹⁷Makura ta rongo ta va tantere asi, 'Amesi va tjanga asi, zekanderero zonomuhoko nadinye?' Makura one yiyo muna zi paka zi kare sipwapwa sovamahaka. " ¹⁸Vapristeli wovanene novalirongi womattjingwa tava yi zuvhu makura tava papara asi, ngapi omu nyaa yi gendesa va mu dipage. Yeeyi awo kwa mu tjilire morwa erongo lyendi kwa tetwire mbunga mudima. ¹⁹Apa lya tukere makura Yesusi navarongwa vendi tava pwaga mo mositata ²⁰Yesusi navarongwa vendi eyi ga pita ngura ngura zonene tava muno sitji soukuzu aso sina kukuta kutunda konondadani daso. ²¹Peturusa nani haga yi kwatera makura ta mu pura asi, "Murongi ko tara si nye esi sitji soukuzu ko fingire sina kukuta sa." ²²Yesusi ta va limburura asi, "Omu kare nepuro lya Karunga. ²³Yosili na kumuntatera nkenye ogu nsenesi a tantere ezi ndunda asi, 'Zeruka po a ka ligandere mefuta,' nye age ga hana kukara nesnganyeko momutjima gwendi nye a pure tuou asi eyi nina kutanta nayi horoka makura tayi mu horokre moomu ana tanta. ²⁴Yipo nye nina kumutantera asi nayinhye eyi omu hundire mekanderero pureni asi muna yi gwana nare nye yosili ngomu yi gwana. ²⁵Apa omu kanderere kansika omu gusire po tanko mukweneni nsense ana kara nousima weni nkumwe nga mu gusire po none guhyeni gemegura mausima geni. ²⁶Ano nsene mu dira kuligusira gusira po guhyeni gemegura nage si kapi nga mu gusire po maunzoni geni. ²⁷Awo kwa wizire hena ko Yerusarema haga za yesusi mokagedagura montembeli makura tava mu wizire vapristeli wovanene novalirongwa womattjingwa nomasimbi. ²⁸Tava mu pura asi, "Nonokondo musinke a rugana eyi, noga ga ku pa nonokondo o yi rugane yilye?" ²⁹Makura Yesusi ta va limburura asi, "Name tani mu pura po sininke simwe one hena mu limburure nge ntani mu tantera asi nononkondo musinke ani yi rugana. ³⁰Ekuho lya Yohanesa kupi lya tunda meguru ndi kovantu? Limburureni nge." ³¹Makura vena tava liyungo vene tanta asi, "Meguru, age ngano na tanta asi, 'Eyi mwa dilire kumupura no?' ³²Ano ta tanta hena asi, ' Kovantu,'....." Opo kwa tjilire nye vantu yeeyi navenye va gazerere asi, "Yohanesa muporofete mwene mwene. Makura awo tav limburura Yesusi asi, " Walye, ose nokuyidiva si." ³³Makura Yesusi ta va tantere asi, "Name si kapi nani mu tantere asi nononkondo musinke ani rugana eyi."

12

¹Makura Yesusi ta tameke kuvaoyungira moyifanekeso asi, " Mugara gumwe kwa ruganene sikunino, ta tapeke mo yindjembere, ta si gumbu ta simiwe mo ukamengo, makura ta tungire mo ruhungu rokutakamesera. Makura ta zi murongindo. ²Moro veze ro, ta tumu mukareli kovavasikunino va ka mupe ko yimwe yo mo sikuninu. ³Nye tava mu kwata, tava mu toona, tava mu tumu a tengure ngorooro mawokowoko. ⁴Makura ta tumu ko mukareli gumwe hena, ogu tava mu boyagura momutwi tava mu swaura. ⁵Makura ta tumu ko hena gumwe, ogo tava ka mu dipaga. Nye kwa kweme hena vamwe tava va dipaga. ⁶Ga kere hena nomuna guwe, gomugara yige ga va tuminene poruhura. Ta tanta asi, "Munwange ngava ka mu kutekera." ⁷Nye vasikunono tava liyungo navenye, ogu yige mupingi. 'Wezene, tu mu dipagene makura upingwa wosikunino ngau kare wetu. ⁸Makura tava mu kwata, tava mu dipaga, tava ka mu zugumuna kesinya kwina lyosikunino. ⁹Omu nga ya rugana mwenyasikunino ngapi? Age nga wiza tupu, no kodipaga venyasikunino hena oso sikunino sovhinyu ta si gava kwavamwe. ¹⁰Nani kapi mwa vara nonkango edi va tjanga? 'Emanya eli va zumba vatungi yilyo lina kara emanya lyowohura. ¹¹Hompaga yige ga yi rugana ose kuyimuna asi sitetu." ¹²Makura awo tava hetakere ko asi va mu kwate yeeyi va divire egano asi sifanekeso esi ga uyungire yiwo sa tambere. Nye kwa tjilire vantu . Makura tava mu sigi tava ka za. ¹³Kutunda opo makura tava mu tumine vaFalisiyi vamwe nava wonkwa Herodesa va ka mu senzekere monokango. ¹⁴Tava wiza, ta va mu pure asi, " Murongi, ose twa diva asi ove kapa o tetuka muntu, hena kapi o rungo mosili. Osili ezwi lya Karunga wo rungu. A sina vetu ko futa mutero kwaHompaga gwa Roma, ndi no ko Futa si?" ¹⁵Nye nare ana diva uyilipaki yawo ta va pura asi, "Eyi muna kusenzerekera nge hena yisinke? Komu retere nge simaliva somutero ni si tare ndi." ¹⁶Vena tava si mu retere. Makura age ta va pura asi, "Efano eli nani lyalye neli edina lya kara po nani lyange?" Awo tava tatere asi, "LyaHompaga" ¹⁷Yesusi makura tava tatere asi, " Omu futire Hompa eyi ya tumbukira uHompaga, Karunga eyi yooKarunga." Makura awo tava mu tetuka. ¹⁸Kutunda opo Vasadukayi, wova va tata asi, kwatu evhumbuko lyovafe. Makura tava mu oura asi, ¹⁹"Murongi, Mosesa kwa tu tjangera asi, 'Kenesi muntu ana fisa mukurwendi, nye age a sige mukadi, ga hana vana, makura ogu mubyamuntu ga wopera kugusa mukadi, a retere ogo mukurwendi vana." ²⁰Nye pwa kere vagara vatano navavali mezimo lyawo. Ano mbeli ga kwere mukadi, mkura tafu, age ga hana kupaka po mona. ²¹Sikwamambeli ta gusa mukadi, nye age tafu, age ga hana kupaka po muna, nogoutatu nage ngosikwawo. ²²Navenye moutano-nauvali wawo kwa kwere mukadi ogo, nye kapi va peke po vana. Va pwa navenye,

mukadi nage ta limanesa ta fu. ²³Pevhumbuko nye, apa ngava vhumbuka, ogo mukadi gwalye nga kara? Yeeyi moutano-nauvali wawo mukadi ogo gwawo ga kere. ²⁴"Makura Yesusi ta va tantere asi, "Kapisi yipo nye mwa pukira opo, lyo wa dira kudiva matjangwa nonokondo da Karunga? ²⁵Morwa vate apa ngava va pindura koufe, nokokwara si hena, no ugawo unokwara tupu ngwendi vaengeli vemeguru. ²⁶Ano yombinga zovafe asi ngana vhumbuka, kapi mwa vara nani mobuke zaMosesa yokuhamena sihua, omo ga mu uyungisire Karunga asi, 'Ame ni Karunga gwaAbirahamu, no Karunga gwa Isaka, ame hena no Karunga gwa Yakopo'? ²⁷Gano kapi si Karunga govafe, age govanamwenyo. One nani kwa lipuka momunene." ²⁸Mulirongi gomatjangwa gumwe kwa hedere ko makura ta zuvhu omu vana kolipatana; ta mono hena asi Yesusi ana va tantere nawa. Makura ta mu pura asi, "Magindisiro gomawa gapi munayinye?" ²⁹Yesusi ta tanta asi, "Sipango sosinene esi, zuveni, Israeli, purakene Hompa Karunga gwetu, yige Hompa gelike. ³⁰Gano o hare Hompa Karunga goge nomutjima goge nagunye, nopempo zuge nazinye nonondunge doge nadinye nowonkondo doge nadinye.' ³¹Magenlisiro ngo uvali, 'O hare mukweni moomu wa lihara nyamoge.' Kutupu hewa magenlisiro go ko pitakana u." ³²Mulirongi ta uyunga asi, "Nawa, Murongi! Wa yi uyungire si Karunga ne gumwe, hena kwatupu ku hena go go mufana. ³³Hena kuhara Karunga nomutjima nagunye nonondunge nadinye nomwenyo nagunye nononkondo nadinye, hena kuhara mukweni moomu wa lihara nyamoge kwa pitakana nonzambo nadinye dokuswakerera nononzambo." ³⁴Apa ga mwewe Yesusi asi ana limburura panondunge, ta mu tantere asi, "Ove kapi ono kara ure nountungi waKarunga." Kutunda opo, nagumwe si hena ga hetekere ko kumupura. ³⁵Ga kere Yesusi mokuronga montembeli, ta tanta asi, "Ngapi nye omu nava tanta tanta valirongi womatjangwa asi Kristusa munwa Ndafiti? ³⁶Morwa Ndafiti mwene mpepo zokupongoka za mu uyungisire asi, Hompa Karunga kwa tanterere Hompa gwange asi, "Hingira korulyo rwange, dogoro naki ngani pake nonkore doge ulyatero wonompadi doge." ³⁷Ndafiti mwene kumutumbura asi, 'Hompa,' Ngapi hena omu na kara agi asi munwendi?" Mbunga zonene kwa kere neharo lyo kupurakena Yesusi. ³⁸Yesusi ga za mokuronga, ta va tantere asi, "Omu likunge kovalirongi womatjangwa, ava va hara kugendagura momarwakani gomare, va tokomena emororo pomarandero, ³⁹noyipundi yekuto yomosinagoge neyi yomoyipito. ⁴⁰Awo kulya po emona lyovafisavaya vawo oku tava lipaka kukanderera siruwo sosire. Nye ngava gwana mpanguro zondigu-ndigu." ⁴¹Makura Yesusi ta ka hingira a livyuke mosikesa soyimaliva yonzambo, a tare vantu omu vana kutura mo yimaliva mosikesa. Gano nongawo dononzi tava tura mo yimaliva yoyinzi. ⁴²Nye pwa wizire mukudi gokufisa yendi gomuhepwe ta tura mo tusenda tuvali. ⁴³Yesusi makura ta zigida Varongwa vendi, ta va tantere asi, "Yosili nina kumutantera asi, mufisayendi ogu gomuhepwe yipe ana gava po yoyinzi, kupita navenye ava vana tura mo mosikesa sonzambo. ⁴⁴Yeeyi navenye ava vana gava kuna yi gusa popanene. Nge age kuna yi gusa pouhepwe wendi, a yi gave moomu ga yi wekera, eyi nkare yi mu parure moukaro wendi."

13

¹Apa ga pwagere Yesuse montembeli; murongi gwendi gumwe ta mu tantere asi, "Murongi, ko tara tupu aga mamanya ko nonzugo do no ngwa kanaunene!" ²Nye Yesusi ta mu tantare asi: "To mono tupu nonzugo edi dononene? Yosili kwatu emanya limwe gali tunda pamokwawo naganyi ngaga dongunoka." ³Opa ga hingilire po ndunda zo mauzwe a livyake notembeli, makura tava mu pulire Peturusa na Yakopo na Yohanesa na Andiliyasa kompengi asi, ⁴"Tu tantere asi, ezuvake ngayi horoka yene eyi? Noyidiviso mukwasinke ngayi kara po nsene ngava yi sikisa mo nayinye eyi?" ⁵Makura Yesusi ta tameke kuvarongwa asi, "Nomeneni pa ha kara muntu gokumupukisa. ⁶Vanzi ngavha wiza medina lyange, tava ya tanta asi, "Nyame Kristusa,' nye awo ngava pukisa vantu wovanzi. ⁷Ano nye apa ngomu zuvha yokuhamena yirwanangana nonomukukumo doyita ya ha mu tukukisa, morwa yiyo kuwiza nye kapisa yiyo uhura. Morwa nomuhoko ngadi likataukira kataukira ano ga kare mauntungi nago ngosikwawo. Evhu ngali kankama komavega peke peke ako hena ngaku kara nonsinge. Nye nayinye eyi etameko tupu lyomaudigu. ⁹Ngomu kare ntani nyamweni nerungararo morwa ngava mu twara konombangwliro ngava mu toona monosinagoge. Tava mu twara komeho zovapangeli noHompa mwarwarwange mu va gaveru undipo morwarwange. ¹⁰Nye mbudi zongwa yizo ngava hova tanko kuziudisira nomuhoko nadinye. ¹¹Nye apa ngava mu kwata va ka mu tware kombangwliro nokulivinduke sikumupwaga asi ngapi omu nomu ka uyunga. Nye eyi ngomu gwana pokaruwo kooko yiyo ngomu uyunga yooyo morwa kapisi nyone wokuuyunga, mpepo zokupongoka. ¹²Mukurwamuntu nga gava mumbyendi va ka mu dipage ano a kare guhyamuntu nage nga gava mumbyendi va ka mu dipage ano a kare guhyamuntu nage nga gava munwendi makura vana ngava di vyuka vakurona vawo va va dipage. ¹³Nye one ko ngava mu nyenga navenye morwarwange. Nye ogu nga didimika dogoro nokouhura yigenga paruka. ¹⁴Nye apa ngomu mona ezonauko lyenene mevango eli lya dira kuwapera muresi a kwate egano lyeyi eyi yina hara kutanta," (alyo ngalikutantame kuto lya Yudiya)" Avha va kere mo Yudeya, ngavha tjiawakira kowaroudu, ¹⁵Ogu nga kara peguru lyonzugo, ga ha hunburuka a ka hare yininke monzugo zendi. ¹⁶Ano ogu nga kare mepya ga ya tengura kembero a ko papare sekowerero sendi. ¹⁷Ani nau vakwata vakadi ava ngava kara nezimo nava ngava zamweka momazuva ogo! ¹⁸Nye kanderereni asi etau lyeni ngali dire kukara pokufu. ¹⁹Makura ntani nye ngapa kara udigu wounene ou wa dilire kukara po kutunda apa ga sitire Karunga uzuni dogoro nokwanaina wangoso kapi hena ngau kara po runwe. ²⁰Nye ngano mazuva ogo kapi ga ga supipika Hompa ngano nomuntu si gumwe nga yoworoko. Nye mazuva ogo Karunga kwa ga supipika morwavoroworwa vendi. ²¹Nsenesi muntu nga mu tantera asi, "Tareni, krsitusa gogo! 'ndi asi gogwina mwa ha yi pura. ²²Yeeyi ngapa kara okristusa woyimpempa nova porofete woyimpempa nye awo ngava rugana yidiviso noyitetu yoyinene, nsenesi ngano kuvhura novahoroworwa vaKarunga ngano nawo ngava va pukisa. ²³Ano omu vangarare! Eyi nayinye kuna yi mu tantare ayo ya hana kuhoroka. ²⁴Tupu ngau pwa udigu wo mazura

ogo, 'makura ezuva tali sovagana, ku kare ka kwedi kapi ngaku gava site sako hena.²⁵ Ano nombungururu ngadi gwa ke guru, nonkonolo deguru, ngadi linyunganga.²⁶ Makura ntani nye ngava mona munwamuntu ta wiza age momaremo, nononkondo dononzi nokutongonena.²⁷ Makura nga tuma vaegeli vendi, ngava ya pongaike vahoroworwa vendi momaruha gane gouzuni kutunda kouhura wevhu dogoro nokouhura weguru.²⁸ Kositji soukuzu lirongereni ko sifanekeso esi asi, nsenesi nomutayi daso dina tarara yihako yaso ayo kuna kupumina muna diva nye asi kuromo pepi.²⁹ Napaapa yimo ngorooro nsenesi ngomu mona yininke eyi ngomu dive nye asi yina siki pevero ana kara.³⁰ Yosili nina kumutantera asi, vantu ava vantaantani kapi ngava lipwira po, ayo yininke nayinye eyi ya hana kuhoroka.³¹ Eguru nevhu ngali haga po nye nonkango dange narumwesi ngadi haga po.³² Nagumwe si ga diva asi ezuva nosiruwo apa ngasi sika mo, novaengeli si vemegara noMuna si ntudi Guhya ntani.³³ Rungarareni, one mu vangarare, yeeyi kapi mwa diva apa ngasi sika mo siruwo.³⁴ Ayo kwa lifana no muntu ana kuza ugenda, a sige embo lyendi, makura ta pe vakareli vendi epangero, nkenye ogu ta mu pe sirugana sendi, ano mutakamesi gepevero ta mu tantere a vangare.³⁵ Vangarareni nye, yeeyi kapi muna diva asi mwenyembo siruwoke nga wiza, ndi ngurova ndi pokatji komasiko ndi paapa ayi zigi yikondomboro ndi ezuva tali si.³⁶ Nsenesi a wiza hararasi, neisi a ya mu gwana muna ponyoka.³⁷ Eyi nina kumutantera kuna kuyitantera navenye asi vangarareni!"

14

¹Ako mazuva ko gavali sipito so Paska, zu nomboroto da hana muhahu si sike, makura vapristeli wonene novalirongi womatjangwa tava liwapayekere asi va kwate Yesusi mokahore hore va mu dipage.² Awotava tanta asi, "Nye kapisi posipito, neisi nazi wiza mo kupira kulizuva momuhoko."³ Apa ga kere Yesusi mo Betani monzugo za Simoni goyingondwe, yipo ga mu wizilire mukadi nosipako sosiwa semanya, aso sina zuramagadi gondiro go narudisi. Makura tasi swikura, ta ga mu tjire komutwe gwendi, age pompanda ana kara.⁴ Vamwe ava va kerepo, tava zuvhunye, makura tava litantera tantere asi, "Ehi eyi vana kugahepekera ngesi gene aga magadi hena yinke?"⁵ Nda ngano kwa ga randesa yi maliva yo kupitakana ponodenali mafere gatatu tayi pevahepwe." Awo makura tava yi mukugilire unene. "Nye Yesusi ta tanta asi, "Musigeni yinke muna kumuhepekera age kuna rугanene nge sirugana sosiwa.⁷ Owo vahepwe nawo ngoma kara nkenye apa sinene muna yi hara, kuvhuratupumu va rугanene yoyiwa, nya ame kapi ngomukara kumwe name nkenye apa.⁸ Age kunatjire magadi korutu rwange a livinduke kuruwapaikira evhumbiko sempe komeho.⁹ Yosili nina kumu tantera, nkenye oku ngava udisira mbudi zongwa ezi mouzuni mudima, neyi ana rugana ngava kayi tanta po, va mu diworokerepo."¹⁰ Makura gumwe powo murongo navavali, edina lyendi Judasa Isikalyoto, tazi kova pristeli wovanene asi a mu vahorwere.¹¹ Awo eyi kwa yi haferere, makura tava lizuvhu va mu pe yimaliva. Judasa makura ta papara evega lyewa amu va horwere.¹² Mezura lyokuhova lyosipito sonomboroto da hana muhahu, apa ava dipaga nzwigona zo paska, Varongwa vendi kwa wizire kwa Yesusi tava mu pura asi, "Kupi oku ono hara, tu kaku wapaikire Paska?"¹³ Age ta tumu varongwa vendi vavali, tava tantere asi, "Zendeni kositata, ako nomu kagwanekera ko no mugara ogu ana simbi kahopa komema ka mu kwameni.¹⁴ Nkenye oku na kaza, makura tomuka tantera nturagumbo asi, "Murongi kuna kutanta asi, 'Nzugo ezi nani ya lira paska kumwe novarongwa vange, zipi po?"¹⁵ Age na ka mu likida nzugo zonene zekeguru vana wapeke, omo yimo nomu kazi wapaikera."¹⁶ Varongwa makura tavazi, tava kayi gwana moomu gava tanterere Yesusi, makura tava wapaikere nzwigona zo Paska.¹⁷ Eyi lina kugomboka, makura Yesusi ta wiza novarongwa vendi murongo navavali.¹⁸ Hava za mokulya, makura Yesusi ta uyunga asi, "Yosili nina kumu tantera, mukweneni gumwe ogutuna kulya nendi, na kwatesa nge.¹⁹ Makura venatava tameke kuguva, tava mu puragere gumwe asi, "Nani yilye kapisi nyame?"²⁰ Age tava limburura asi, "Gumwe pweni murongo navavali ogu nani vereda nendi posiyaha.²¹ Munwa muntu ngadi mu gwana nomfa moomu vadi mu tjangera. Nye nane vakwetu ehudi lyomuntu ogu ana kukwatesa munwa muntu motupu omu! muntu ogo ngano kapi vamu hampuruka ngano hasa yiwa."²² Hava za mokulya Yesusi ta gusa mboroto tapandura guhwe ta zi bamagura, , azi pe varongwa vendi, ta tanta asi, "Gusenimulye, oru yiro rutu rwange."²³ Makura ntani ana kugusa hena nkinda, ta pandura guhwe, tazi pe varongwa vendi, vena makura tava nwaanwa mo navenye.²⁴ Age makura tava tantere asi, "Ezi yizo honde zange ze gwanekero lyepe ezi ngazi tjikangera wovanzi.²⁵ Nye ame tani mu tantere asi, Kutunda pwanaina kapi hena ngani nwa yoyiyimwa eyi yoyiyeyema dogoro nekezura eli ngani kayi mwa yoyipe moutungi wa Karunga."²⁶ Makura tava dimbi rusumo rwehamberero tava zi ko ndundu zo mauzwe.²⁷ Makura Yesusi tava tantere asi, "Masikuganaina one namuvenye tomu ka lipatana mwa nge yeeyi kwa tjagwa asi, 'Ngani dipaga musita, makura siunda sononzwi ngasi lihana."²⁸ Nye apa ngani vhumbuka koufe, ngani hova kweni kuza ko Galireya."²⁹ Peturusa makura ta mu limburura asi, "Nampili navenye valipatane moge, ame nampili kana manga, asi ni lipatane moge."³⁰ Yesusi makura ta mu limburura asi, "Yosili nina kukutantera asi, masiku- aga ganaina siko ndomboro aso sa hana kuziga ruvali, ove nare ono patana nge rutatu."³¹ Peturusa ta mu tantere nouradi asi, "Ame nampili nga kufa kufa tupunoge, nokukupanasi ame." varongwa navenye nawo yimo va uyungire.³² Kutunda upo tava zi nye pevera lyedina Gesemani, makura Yesusi ta tantere varongwa vendi asi, "Hingireni paapa, tanko nize, nikanderere."³³ Makura ta gusa po oPeturusa na Jakopo naJohanesa, aze nawo. Makura ta tameke kukara neguwo nampapwaga tjima.³⁴ Tava tantere asi, "Mwenyo gwange yilyo sa eguwo lyomo, nda ngwendi ni fe kareni paapa okutomu vangara."³⁵ Kwa zaaza ko tupu ta gu pevhu, makura ta kanderere asi ngano yokuvhura, siruwo esi ngano simupite.³⁶ Makura ta uyunga asi, "Tate," yininke nayinye koge ove kuvhura. Gusa nge nkinda azi zi tundenge. Nye kapisi moonina hara ame. Hawe, moomu ono hara ove."³⁷ Makura ta zi kovarongwa vendi, a ka va gwane awo vana rara, ta pura Peturusa asi, "Simoni, nani ove kuna rara? Hani kapi ono vhuru kukandirera nampili ka ndaperogona?"³⁸ Liseni okutomu kanderere, mudire kugwira meheteko.

Nwenyo ago mureru, kupura usimbu. Nye rutu kapi rwa paka nonkondo." ³⁹Kutunda opo ta zi hena, taka kanderera nonkango poopu. ⁴⁰Eyi ga tengura, kuyavagwana hena vana rara, morwa nompofu nonzi da va kwete. Kapi va divire asi ngapi omu nava mu limburura. ⁴¹Ta wiza hena rwaautatu, tava tantere asi, " Hamwa rarera, mu pwizumuke. Makura nye, siruwo sina siki po. Tareni; munwamuntu tava mu gava momawoko gova nanzo. ⁴²Pindukeni, tuzeni . Tareni ogu ana kwatesa nge, pepi ana kara. ⁴³Makura naruvali si, Yesusi haga za mokuuyunga, Judasa, gumwe po pawo murongo navaveli, ana horoka ko kumwe po pawo murongo navaveli, ana horoka ko kumwe nombunga zonene zina kara nomarufuro nonomuramu, vana ta tumu va pristeli wonene novalirongi womatjangwa nononturagumbo. ⁴⁴Mokwatese gwendi kwa uyungire nawo, tava tantare sidiviso esi asi, " Googu tupu nani ka ncumita, yige googo. Mu kwateni, mu mu tware oku tomu mu nomene nawa-nawa." ⁴⁵Judasa eyi ga wiza, nare ana zire Yesusi, ta uyunga asi, " Morongi." Makura ta mu ncumita. ⁴⁶Vena nare vana ya mu lidingi. ⁴⁷Ano gumwe gwava va sikamene nendi ta pwezamo emurufuro lye ndi, ta hendi ko kutwi komukareli gomu priesteli go munene, ta kuteteko. ⁴⁸Yesusi makura tava tangtere asi, " One kuna wiza ngwendi va vavana wizire mundandi nonomfuro no nomuramu, mu ya kwatenge? ⁴⁹Amesi nkenye ezuva komwe atu kara montembeli oku tani rongo, nye kapi mwa kwete nge nye nye kuna ku yininkira asi matjangwa ga sike mo." ⁵⁰Kutunda opo navenye tava mu sigi, tava tjira. ⁵¹Mumatigona gumwe, ogu ga dwere sikoverero simwe tupu sokonhi, sosizera, kwa kweme Yesusi. Awo kwa hetekere ko asi vamu kwate, ⁵²nye gwina ta va sigire sikoverero, takaduka ngorooro rutu-rutu. ⁵³Kutunda opo Yesusi tava mu twara komupristeli gomunene. Makura va pristeli navenye wovanene nonoturungumbo novalirongi womatjangwa tava mu pongere. ⁵⁴Nye Peturusa kwa mukwama kwamene, age ana lihoreke dogoro monda zerapa lyomupristeli gomunene. Makura ta hingire kumwe novapika ko mundi, a likangure. ⁵⁵Vapristeli wova nene nosigongi nasinye sono nturagumbo asi hara harere Yesusi wozoni woyimpempa, va vhure kumudipaga, nye naumwesi woowo va mwene. ⁵⁶Morwa sinzi sawo yimpempa va uyungire, yeeyi mausili gawo kapi ga lizire. ⁵⁷Vamwe kwa katukire tupu, tava mu uyungiri yo yimpempa tava tanta asi. ⁵⁸Ose twa muzuvhire, ta tanta asi, ' Ame ntembeli ezi vatungire ko mawoko, kuzizunguru tupu, makura ni tungi re po hena nkwawo momazuva gatatu tupu, ezi va dira kurugana nomawoko." ⁵⁹Nampili yooyo mausili gawo kapi ga lizire mumwe tupu. ⁶⁰Kutunda opo mupristeli gomunene ta sikama pokatji kawo ta pura Yesusi asi, "Ove limburura si lyeyi nani kweyi vana kukurundaika ava vantu?" ⁶¹Nye age teete zendi nelimbururosi lyeli ga gova. Mupristeli gomunene ta tengwire mo hena kumupura asi, "Nani ove nyove Kristusa munwa Karunga, ogu ga fumana ndi?" ⁶²Makura Yesusi asi, " Nani, Nyame, nye one ngomu mona munwamuntu, age ana hingili korulyo rwa Karunga munankondo nadinye, age ta wiza pomaremo geguru." ⁶³Mupristeli gomunene kwa yi zuvha tupu, makura ta taura yikoverero yendi okuta uyunga asi, " Usili wosinke hena tuna hepa. ⁶⁴Eswauro Karunga muna golizuvhire ko sa nyonevene? Ngapi nye omu muna kurugana?" Makura navenye tava mu monu nzo zukumupa nomfa. ⁶⁵Vamwe po nare vana tameke ku mufizira oku tava mu kudumeke komeho, tava mu toona nonongome. Ntani vana kumu tantera asi, Tanta ogu ana kutoona asi yige yilye." Makura vakareli nawo tava mu toona momundona. ⁶⁶Age Peturusa haga kerera nokulifara somonda, tapa wiza mukareli gomukadi gomupristeli gomunene. ⁶⁷Kwa mwene tupu Peturusa age ta hene tamufara ta tanta asi, " Nove na Yesusi Munasareta wa kere. ⁶⁸Nye gwina ta patana, ta tanta asi, " Kapi nayi diva hena kapi na kwata egano eyi ono kutanta." Kutunda opo ta pwaga pevega lyoponze, makura si sikondomboro tasi zigi. ⁶⁹Mukureli gomukadona eyi ga ya mu mwene hena, ta tantere ava va sikamene po asi, " Mugara nage kwawo ga hamene." ⁷⁰Nye gwina simpe kana kupatana. Konyima zokaruwogona ava va sikamene po, tava tantere Peturusa asi, " Yosili nove kwawowa hamena, yeeyi nove o mugalireya, noruuyugiso roge naro taru litanta." ⁷¹Gwina kutunda opo hena ta lyeterere oku ta gana asi, " Mugara ogo muna kuuyunga, ame ndangame kumadiva." ⁷²Kutunda opo sikondomboro aso tazi zigi rwauvali. Nani Peturusa haga yi kwatera eyi eyi ngamu tantere Yesusi asi, " Sikondomboro aso sa kuziga ruvali, ove nare ono patana nge rutatu." makura kutanda opo ta tenduka a lire.

15

¹Makura ngurangura zonene vapristeli wovanene kumwe nomasimbi novalirongi womatjangwa nosigongi mudima somasimbi tavatura po etokoro. Eyi vana mana kupandeka Yesusi, tava mu twara, va ka mu tambeka Piratusa. ²Makura Piratusa ta mu pura asi, " nani yove o Hompa go vaJuda? makura gwina ta limburura asi,"nyove ono kuyitanta." ³Vapristeli wovanene tava mu retere po mausima gokumuhamena gomanzi. ⁴Kutunda opo Piratusa ta mu pura hena asi, "ove nokulimburura si yuma? ko tara si maumbangi ngesi gokukuhamena agavana kureta po." ⁵Nye kutunda opo Yesusi neisi hena ga limbwilire, dogoro Piratusa ta tetukire mo. ⁶Piratusa nkenye apa mosipito sopaska kwa yikire kumangurura nkwate zimwe, zeezi vana mu hundire. ⁷Pwa kere gumwe edina lyendi Barabasa, ogu ga kere modorongo novaruresandjorongani vakwawo, ogu ga dipagere muntu mondjorongani zawo. ⁸Makura mbunga tazi zogomoka, va mu hundire, a va ninkire moomu mwanare. ⁹Kutunda opo Piratusa ta va pura asi, "Muna hana asi ni mu mangwilire ogu Hompa go vaJuda ndi?" ¹⁰Morwa ga divire asi vapristeli wovanene kwa mu mu reterere morwamfuda. ¹¹Nye kutunda opo vapristeli wovanene tava zeda mbunga zi hundire asi a va mangwilire Barabasa. ¹²Piratusa ta va limburura hena asi, "yisinke eyi muna hara ni mu ruganene ogu omutumbura asi Hompa go vaJuda?" ¹³Vena tava zogomoka hena asi, "Mu pampara kosilivindakano!" ¹⁴Piratusa ta va pura asi, "Udona musinke ga rugana?" Nye tava zogomoka unene asi, " Mu pampara kosilivindakano." ¹⁵Ano morwakuhara Piratusa kufa mbunga nonkenga, yiyo nye ga va mangwilire Barabasa. Eyi ga mene kutoonesha Yesusi nonongora, ta mu gava va ka mu pampare kosilivindakano. ¹⁶Kutunda opo vakwayita tava twara Yesusi keharango lyomonda, eli lya kere erombe lyomupangeli Pitatusa. ¹⁷Makura tava zigida vakwayita navanye va ponge kumwe. Makura tava mu dwareke erwakani lyegeha ntani vana ganga nkata zowega va zi mu ture komutwe.

¹⁸Makura tava tameke kumumorora asi, " Moro, Hompa go vaJuda!"¹⁹Ntani vana mu toona noruu komutwe oku tava mu fizire oku tava tunongora, va mu fumadeke. ²⁰Eyi va mana kumuzora ngoso, tava mu hutura ngoso, tava mu hutura olyo erwakani lyegeha, va mu dwareke yikoverero yamwene, makura tava mu gusa po va mu tware va ka mu pampare kosilivindakano. ²¹Vakwayita hena kwa sininikire Simoni gomo Kirene, ogu va gwanekerere nendi, age ta tundu komapye, (giha Arekisandeli naRufusi), a simbire Yesusi silivindakano sendi. ²²Kutunda opo tava mu twara kevango lya Gorogata (kuninka asi "Evege lyoyikora"). ²³Makura tava mu pe vhinyu zokuvhonga nomira asi a mwe, nye age kapi ga zi tambwire. ²⁴Eyi va mana ngoso kumupampara kosilivindakano, tava ligavere nye yikoverero yendi ponkedi zafungu-fungu. ²⁵Vili kwa kere zautatu, apa va mu pamparere kosilivindakano. ²⁶Sitjangwa sousima wena sa mu kere keguru lyendi, kwa si tjenge asi, " Hompa go vaJuda". ²⁷Awo hena kwa mu pamparere kumwe novamahaka vavali, gumwe korulyo rwendi, ano ogu mukwawo korumoho rwendi. ²⁸Matjangwa makura taga sikilire mo aga aga tanta asi, Kwa mu varwira kovanausima,²⁹Varupitanzira kwa mu swawire unene, tava puku nomutwe dawo oku tava tanta asi, "Hee! ove ogu goguzungurura ntembeli o zi tunge momazuva gatatu tupu, ³⁰Lipopera sa nye nyamoge o ko kosilivindakano, o turuke ko!"³¹Novapristeli wovanene novalirongi womatjangwa nawo ngosikwawo va mu zorere oku tava litantere vene navene asi, " Ani vakwawo ntani a popera, nye mwene nokuvhura si kulipopera! ³²Kristusa, Hompa gwa Israeli a turuke ko nye no kosilivindakano, tu yi tare, ntani pura." Navaava va mu pamparerera nendi, nawo tava mu swaura. ³³Eyi za sikire vili zomutwekatji, pevhu mudima tapa wiza ekurundema dogoro nokovili zautatu kositenguko. ³⁴Moyiha yovili zautatu Yesusi makura ta zigire nezwi, Iyenene asi: Eli, Eli lama Sabaktani?" kuninka asi, " Karunga gwange, Karunga gwange, Karunga gwange, yisinke yokusigilira nge?" ³⁵Ano vamwe avha va sikamene po pokuyizuvha eyi, tava tanta asi, " Komu tara si, Eliya ana kuzigida."³⁶Gumwe ta duka a ka zwide sisampo novhinyu zoururu, ta si tura koruu asi mu nwise, ta tanta hena asi, tankotu tare nsene asi Eliya na wiza, a ya mu tuture ko." ³⁷Kutunda opo Yesusi ta zigire nezwi Iyenene, makura nare gwa tenda. ³⁸Va tare ko, emukene lyokuteta ntembeli monda lina tauka pavali kutunda kegururu dogoro pevhu. ³⁹Mupitisili govakwayita efere, ogu ga mu sikamenene komeho, apa ga mu mwene omu guna kupwa mo, ta zigire asi, "Yosili nani munwa Karunga ga kere." ⁴⁰Pwa kere hena vakadi, avha va yi litarerere ure. Pwava kwa kere po Mariya Mangadarena (na Mariya zinya Jakopogona naJosesi) , naSarome. ⁴¹Ava va mu kweme oku tava mu kerere age moGalireya, nosinzi Sovakadi vamwe, ava va zire kumwe nendi ko Jerusarema. ⁴²Apa lya gombokere, tapa wiza munasigongi gumwe gekuto, Josefa gomoAremateya ogu ga ndindilire nage unungi waKarunga. Kwa kere ezuva lyokuhova kutanta asi ezuva kyokuhova keSabata. ⁴³Makura tagu mu dama a ze kwa Piratusa a ka hundire simpu sa Yesusi. ⁴⁴Nye Piratusa kwa tetukire pokuzuvha asi nare ana fu. Makura ta zigida mupitisili govakwayita efere a ya mu pure asi nare ana fu ndi ngapi?⁴⁵Piratusa eyi ga zuvha komupitisili govakwayita efere asi Yesusi ana fu; makura ta gava simpu sendi kwa Josefa. ⁴⁶Josefa makura ta randa ekehe lyezera, ta gusa simpu, ta si dingire mekehe lyezera ta si tura montako ezi va tjokwera memanya. Makura ta sindumwine ko emumanya kevero lyontonko. ⁴⁷Mariya Mangadarena naMariya, zinya Josesi awo kuna kutara apa vana kumurangeka.

16

¹Lya pwa Esabata, Mariya Mangadarena na Mariya zinya Jakopo, Nasarome, tavaranda sidumba asi va ka gwaveke simpu sa Yesusi. ²Ngurangura zonene zezuva lyomuhowo lyosivike.³Owo tava lipura asi, " Yilye ogu natu garumwina ko emumanya kevero lyontoko?" ⁴Va Engeli emanya nare vana li garumonako, nye enene lya kere.⁵Apa va hwililire montoko, tava mono mo mumatigona, age kuna dwara sidwara sosire, kana hingire korulyo. Ano awo tagu va pwaga unene. ⁶Makura mugara tava tantere asi, "Neisi nagu mu pwagera. One kuna kupapara Yesusi, goNasareta ogu kava pamperere. Ana vhumbuka, motupu omu tarenisi evega eli va mu tulire lyolyo. ⁷Nye zendeni mu ka tantere varongwa vendi na Peturusa asi, "Age gapita komeho zeni ko Galireya. Yiko ngomu ka mu mona , moomu ga mu tanterere." ⁸Awo makura ta va genderere kupwa ga mo, va duke po pontoko. Ekankamo netukuko yina va gwana ano awo hena nagumwesi ogu yayi tanterereko, yeeyi awo gwa va pwagere gwava pwagere.⁹Yesusi eyi ga vhumbuka ngurangura zonene zezuva lyomuho wo kosivike, ta woho kumonekera Mariya Mandarena, mogu gatjidire nompepo donondona ntano nambali. ¹⁰Age makura ta zi a ka tantere ava va kere kumwe nendi awo kana guwu oku tava lili. ¹¹Ano eyi va zuvha asi nomwenyo ana kara yige ava mono, awo nokuyipurasi.¹²Eyi pa pwa eyi age makura ta monekere Varongwa vavali mosinhwi peke, awo monzira zawo va zekosiro. ¹³Nawo vazire vakayi tantere va kwaawo, nye nawosi kapi va vapulire.¹⁴Mosihoro Yesusi ta moneka mwene kwawo wo murongo nagumwe, awo mo Kulira, vana kara, nokuligazadara noukukutu wono mutjima dawo, morwa kapi va pulire ava va mu mwene konyima zevhumbuko lyendi. ¹⁵Age makura tava tantere asi, " Zendeni mouzuni mudima, mu ka tantere vantu navenye mbudi zogwa. ¹⁶Nkenye ogu ana kupura, nye va mu kuhwe, nga paruka, nye ogu ana kunyoka kupura, ngava mu pangura. ¹⁷Ava ngava pura eyi: ngava gwana yidiviso yononkondo eyi ngava tjida mo nompepo donondona medina lyage, ngava uyunga maraka gomape. ¹⁸Ngava ka kwata mazoka, ndi, nsine asi yuma youhunga vananu nayimwesi ngayi va tompora, awongava kambeka mawoko gawo kovaveli; makura tava veruka. ¹⁹Hompa Yesusi eyi ga mana kuuyunga nawo makura tava mo gusa po vamw tware meguru, takahingira korulyo rwa Karunga. ²⁰Nye awo tava pwaga mo vaka tantere nakunye. Hompa nga rugana kumwe nawo oku takoreda nonkango pokuvaruganesa yitetu.